

wroclaw.pl

**WKS Śląsk
ma 75 lat!**

Poznaj historię piłkarskiego Śląska,
który przy okazji urodzin 13 listopada
podejmie u siebie Legię Warszawa.

str. 14

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 41 (107), 9-16.11.2022

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

str. 9-11

Uczcij niepodległość spacerem

TOMASZ HOŁCOW

Wrocławskie drogi już gotowe na zimę

Ponad 1140 km wrocławskich dróg jest przygotowane na nadejście opadów śniegu i pojawienie się gołoledzi. Przeczytaj o tegorocznej „akcji zima”.

str. 4

Każde dziecko powie to: szanuj bracie H2O

MPWiK uczy uczniów klas 2 jak szanować wodę. Wrocławskie szkoły wprowadzają takie ekoлекcje jako pierwsze w Polsce.

str. 8

11 листопада День незалежності Польщі

У Вроцлаві на цей день заплановано багато подій. Після 2 років повертається Радісний Парад Незалежності.

str. 18

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

początek listopada jest dla mnie niezmiernie czasem refleksji. Zaczęliśmy jednak miesiąc od wizyty na grobach bliskich. We Wrocławiu odwiedzaliśmy wówczas także kaplicę rajców miejskich, wspominając osoby zasłużone dla naszego miasta, które już odeszły. Wizyta ta zawsze przypomina mi, że jesteśmy uczestnikami pewnej „sztafety”. Dany nam czas – nie taki znowu długi – musimy wykorzystać najlepiej, jak potrafimy dla Wrocławia, tak by przekazać nasze miasto następcom w jeszcze lepszej kondycji.

Kolejne dwa wydarzenia to rocznice. Pierwsza – smutna. Wspomnienie ofiar Nocy Kryształowej, gdy w milczeniu przechodzimy ulicami, chcąc zaprotestować przeciwko zbrodni, jaką

człowiek jest w stanie popełnić na drugim człowieku. 84 lata temu nie było polskiego Wrocławia. W niemieckim wówczas Breslau krzywdę swoim współmieszkańcom wyrządzali Niemcy wyznawcy fanatycznego zbrodniarza, uważający się za lepszych od innych. Chcemy z tamtych dni wyciągać lekcję dla całego świata: wszelkie totalitaryzmy rodzą się w niemych przyzwoleniu, wzrastają na bierności dobrych ludzi, a gdy staną się już wszechwładne, ich dyktatorskie zapędy rozlewają się poza granice i kosztują życie wielu więcej.

Druga rocznica – radosna, mimo iż nie wolno nam zapomnieć, jaką cenę trzeba było za nią zapłacić. Myślę o święcie naszej niepodległości, gdy Polska wróciła na mapę po 123 latach prób wymazywania nas z historii. Będziemy świętować ją po raz 104,

od 77 lat żyjąc w kraju nietra-pionym wojną, a od 33 w kraju wolnym od kontroli totalitarne-go sąsiada. Przyzwyczailiśmy się, myślę także o sobie, do tego dobra, które jeszcze 2-3 pokolenia temu nie było wcale oczywiste. Ale niepodległość, którą odziedziczyliśmy w sztafecie dziejów, wymaga naszej nieustannej troski.

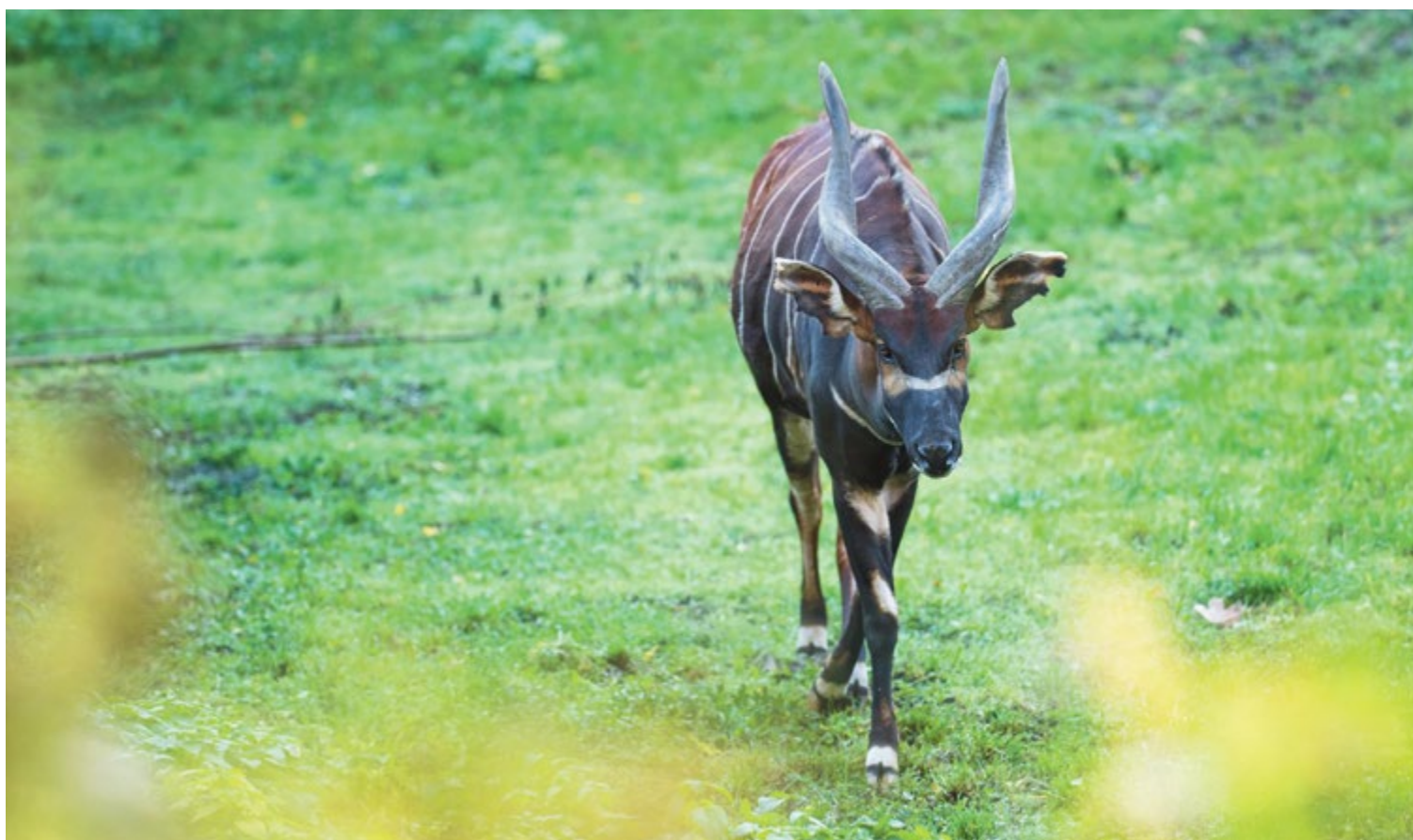
Dzisiaj sama pamięć, to za mało. Musimy z historii wyciągać lekcje, aby nie pozwolić, by jej złe chwile wróciły. Wrocław chcemy zawsze budować na odpowiedzialnej pamięci.

Jacek Sutryk
 prezydent Wrocławia

POGODA

						
CZW. 10.11	PT. 11.11	SOB. 12.11	ND. 13.11	PN. 14.11	WT. 15.11	ŚR. 16.11
12°C	14°C	15°C	15°C	11°C	8°C	6°C

MISIEK – OTO LEŚNA ANTYLOPA, CO ZAMIESZKAŁA WE WROCŁAWIU

Bongo to największa leśna antylopa afrykańska. W naturze występuje w Afryce Środkowej. Samiec może osiągnąć masę nawet 250 kg. Ma rogi i charakterystyczne cienkie białe pasy na brązowej sierści. Lubi jeść warzywa, siano, ale przede wszystkim liście wierzby. Jest gatunkiem krytycznie zagrożonym wyginięciem. W naturze pozostało mniej niż 140 takich zwierząt. Dlatego wrocławskie zoo przyjęło do siebie 11-letniego samca bongiego górskiego o imieniu Misiek. Wkrótce dołączą do niego dwie samice, jedna przyjedzie z Warszawy, druga z Francji. – Mamy nadzieję, że w przyszłości doczekamy się potomstwa – piszą przedstawiciele ogrodu. Misiek ma przyjazne usposobienie i już zaaklimatyzował się we Wrocławiu. Lubi spędzać czas na dworze i na początku nie chciał chować się na noc do pawilonu. W ogrodach zoologicznych całego świata żyje ponad 400 przedstawicieli tego gatunku.

Wrocław radośnie świętuje niepodległość

W tym roku na ulice Wrocławia wraca Radosna Parada Niepodległości. Ruszy 11 listopada o godz. 10 z pl. Wolności. 104. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości będzie można też świętować tańcząc lub w kajaku. Co jeszcze wydarzy się tego dnia we Wrocławiu?

Redakcja

Radosna Parada Niepodległości z pl. Wolności przemaszeruje do Centrum Historii Zajezdnia, ul. Grabiszyńska 184. Marsz zakończy o 11.30 pokaz grup chorągwiarzy i mażorettek. O godz. 12 na placu przed Centrum zebrani wspólnie odśpiewają Mazurka Dąbrowskiego. Potem odbędzie się koncert pieśni patriotycznych. Znajdzie się także coś dla fanów motoryzacji – o 14.00 rozpocznie się pokaz zabytkowych samochodów. Tego dnia Centrum można zwiedzać bezpłatnie (więcej na s. 17).

W czasie, gdy jedni będą radośnie maszerować, inni zaczną bawić się na pl. Wolności podczas **Wrocławskiej Potancówki Niepodległości**. Tańce do polskich hitów zaczną się o godz. 10, a zakończą o 16. W czasie potancówki na pl. Wolności będzie działał także Szczepciobus. W Rynku natomiast ulokowane będą atrakcje towarzyszące **WrocWalk Marathonowi 2022**. Szczegóły na s. 9–11.

W Hali Stulecia (ul. Wystawowa 1) tradycyjnie już odbędzie się koncert **wROCK for Freedom** (zobacz s. 20). A na **Rodzinne Święto Niepodległości** zaprasza Centrum Kultury Agora przy ul. Serbskiej 5a. Od godz. 14 do 20 będą warsztaty, koncerty i wystawy.

W piątek 11 listopada o godz. 11.30 przed CH Zajezdnia rozpocznie się pokaz grup mażorettek i chorągwiarzy

Tego dnia **na Partynicach kończy się sezon**. Siedem gonitw, pięć w obsadzie międzynarodowej, 59 koni, jeźdźcy z Polski, Czech i Szwecji – tak wygląda program wydarzenia (ul. Zwycięska 2). Mityng rozpocznie się o godz. 10.30. Wyścigom towarzyszyć będą przejażdżki na kucykach oraz zawody „hobby horse”. Wstęp bezpłatny.

Ci, którzy lubią spędzać czas na sportowo, mogą wybrać się na

spluw kajakowy z Odra Centrum. Start równo o godz. 11.11. Obowiązują zapisy: 506 563 498, przystan@onwater.pl.

Z okazji Święta Niepodległości atrakcje szykuje też **Fort Wrocław nr 9** przy ul. Pełczyńskiej 33. Będzie grochówka, śpiewanie, strzelanie i zwiedzanie. 11.11 można też pójść na spacer albo przejechać się retrokoleją. **Wszystkie wydarzenia tego dnia na wroc.city/DzienNiepodleglosci22**.

Przez cały weekend 11–13.11 czynne będą lodowiska, zoo, Hydropolis czy Kolejkowo.

Jak co roku, na 11 listopada przemarsze zgłosili także narodowcy i przedstawiciele organizacji nacjonalistycznych. Magistrat nie może zakazać zgromadzenia, bo nie można z góry założyć, że jego uczestnicy złamią prawo. Jednak jeśli uczestnicy pochodu będą nawoływali do nienawiści, marsz zostanie rozwiązany.

Streetbus wraca na ulice, by pomagać

Od piątku 18.11 swoje codzienne kursy wznowi Streetbus – autobus dla osób bezdomnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Będzie można do niego wsiąść, ogrzać się, zjeść ciepły posiłek. A także porozmawiać ze streetworkerami, którzy wskażą możliwe ścieżki pomocy. Streetbus wyjeżdża na trasę o godz. 20 i robi po Wrocławiu pętlę. Na ostatnim przystanku zatrzymuje się w pobliżu ogrzewalni dla osób bezdomnych. Tegoroczną trasę poznamy w ciągu najbliższych dni. W sezonie zimowym na jego pokładzie wydawanych jest kilkadziesiąt tysięcy posiłków.

Gdzie oddasz krew w listopadzie?

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa we Wrocławiu każdego miesiąca organizuje akcje wyjazdowe. Aktualnie najbardziej brakuje krwi grup minusowych: 0-, A- i B-. Gdzie i kiedy można oddać krew w najbliższym tygodniu w krwiobusie? 9 listopada, w godz. 8–12 przy Krajowym Rejestrze Długów, ul. Siedzikówny 12. Natomiast 16 listopada, w godz. 8–13 przy Akademii Wojsk Lądowych, ul. Czajkowskiego 109. Zgłaszając się do oddania krwi, wystarczy zabrać ze sobą aktualny dokument tożsamości ze zdjęciem. Krwiodawcą może być osoba w wieku 18–65 lat, która waży co najmniej 50 kilogramów i cieszy się dobrym zdrowiem.

Wybierz się na dyżur radnego miejskiego

Członkowie Rady Miejskiej Wrocławia są do dyspozycji mieszkańców w trybie stacjonarnym dwa razy w tygodniu: w środy i czwartki przez 1,5 godziny. W środę 16.11 w godz. 15–16.30 w pok. 204 w Sukiennicach 9 dyżurować będzie radny Piotr Uhle. W czwartek 17.11, pod tym samym adresem i o tej samej porze, w pok. 204 – wiceprzewodnicząca RMW Ewa Wolak. Sprawdź aktualny harmonogram dyżurów na wroc.city/DyzuryRadnych2022.

Szukają pracowników do fabryki Tesli

Jest praca 50 km od granicy Polski z Niemcami. Wrocławska firma Bergman Engineering zajmuje się rekrutacją pracowników do berlińskiej fabryki Tesli, należącej do Elona Muska. Poszukiwani są inżynierowie oraz specjaliści od zarządzania projektami i produkcji.

Maciej Wołodko

Fabryka Tesli w Grünheide pod Berlinem znajduje się tylko nieco ponad 50 kilometrów od polskiej granicy. Zatrudnienie w niej ma znaleźć docelowo około 23 tysięcy osób. Będzie to wówczas największa fabryka motoryzacyjna w Europie. Tesla liczy na pracowników z Polski. Z uwagi na niewielką odległość, nie muszą oni nawet przeprowadzać się do Niemiec.

– W tym momencie chcemy zatrudnić ok. 500 osób, ale to na

pewno nie jest koniec. Po realizacji tego projektu dostaniemy finansowanie na kolejny. Fabryka jest w fazie rozruchu, docelowo będzie w niej pracować 23 tys. osób – powiedział w rozmowie z Pulsem Biznesu Tomasz Szpikowski, prezes Bergman Engineering.

Od 1 listopada rekrutacją do podberlińskiej Gigafactory zajmuje się Bergman Deutschland, niemiecka spółka wrocławskiej firmy. Bergman Engineering prowadzi od 11 lat rekrutację inżynierów na zlecenia firm z branż lotniczej i motoryzacyjnej.

Wrocław już w pełnej gotowości na sezon zimowy

1 listopada oficjalnie rozpoczął się sezon zimowy na wrocławskich drogach. Miasto jest przygotowane na nadejście opadów śniegu i pojawienie się gołoledzi. Zimowym oczyszczaniem objęte jest ponad 1140 km dróg – to tyle, co odległość z Wrocławia do Wenecji. Zobaczcie, jak przygotowują się na „akcję zima”.

Bartosz Moch

– Jak co roku, tuż przed rozpoczęciem sezonu zimowego, sprawdzamy sprzęt, którego nasi wykonawcy będą używali do prowadzenia zimowych działań. Weryfikujemy też ilość zgromadzonych środków, które stosujemy, aby przeciwdziałać skutkom zimy – zapowiada Piotr Rózewicz, dyrektor operacyjny spółki Ekosystem.

1140 km dróg, 101 parkingów

Sezon zimowy na wrocławskich drogach potrwa od 1 listopada br. do 31 marca roku przyszłego. Planowym zimowym oczyszczaniem objęte jest ponad 1140 km dróg. To szosy krajowe nr 5 i 94, wojewódzkie, powiatowe i gminne, po których prowadzona jest komunikacja zbiorowa i o znaczącej roli na osiedlach czy wreszcie stanowiące dojazd do ważnych obiektów użyteczności publicznej, np. szpitali.

Zimowym utrzymaniem objęte są też:

- chodniki i trasy pieszo-rowerowe o pow. 1 844 057 mkw.
- 101 parkingów o łącznej pow. 134 475 mkw.,

Zimą we Wrocławiu pracować będą 54 pługosyparki jezdniowe i 35 pługosyparek chodnikowych

- wydzielone ścieżki rowerowe o pow. 189 623 mkw.,
- 1827 przystanków komunikacji miejskiej.

– Zawsze przygotowujemy się wcześniej do akcji zima, analizując prognozę pogody i obserwując spadki temperatur. W momencie zagrożenia i ogłoszenia akcji cały

sprzęt w ciągu godziny może wyjechać na ulice miasta – podkreśla Eliza Wołoszczak z WPO Alba.

Odsnieżanie i oczyszczanie

W tym sezonie na ulice Wrocławia będą mogły wyjechać: 54 pługosyparki jezdniowe i 35 chodnikowych.

– Standardowe prace wykonywane w ramach sezonu zimowego obejmują przede wszystkim odsnieżanie i oczyszczanie pasa drogowego, ale także zapobieganie gołoledzi czy likwidowanie śliskości. Jeżeli pogoda sprzyja i jest łagodna, nie znaczy to, że nic się nie dzieje. Wykonujemy wówczas prace w technologii zamiennej

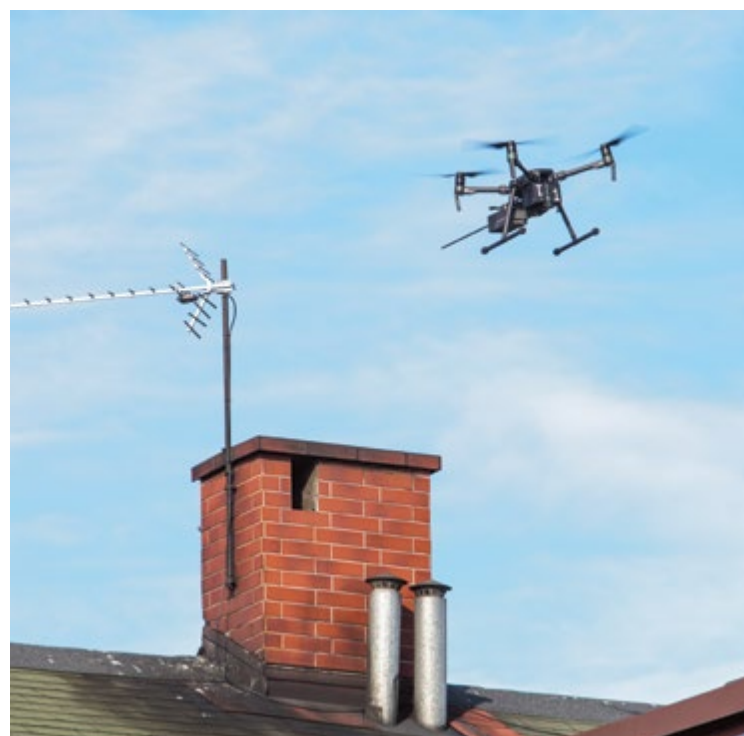
– oczyszczamy ulice, chodniki, ścieżki rowerowe i ciągi pieszo-rowerowe – wyjaśnia Grzegorz Rajter ze spółki Ekosystem.

Co obejmują prace?

Prowadzenie tzw. akcji zima, czyli oczyszczanie pasa drogowego w technologii zimowej (zapobieganie i likwidowanie gołoledzi, zlodowacenia lub śliskości, usuwanie śniegu) oraz prace w technologii zamiennej, wykonywane wtedy, gdy warunki atmosferyczne nie wymagają prowadzenia prac w technologii zimowej. Polegają one na oczyszczaniu, mechanicznym oraz ręcznym, jezdni i pasa drogowego (wydzielonych ścieżek rowerowych, tras pieszo-rowerowych, parkingów, przejść podziemnych, zieleńców, przystranków).

Przypominamy także, że zgodnie z obowiązującymi przepisami za zimowe utrzymanie dróg wewnętrznych osiedlowych i zakładowych oraz place przed dworcami kolejowymi i autobusowymi odpowiedzialni są zarządcy lub właściciele terenu. Natomiast za usuwanie śniegu i likwidowanie śliskości na chodnikach odpowiedzialni są właściciele przyległych nieruchomości.

Straż Miejska sprawdza, czym palimy w piecu

Strażnicy miejscy badają zawartość dymu za pomocą dronów

Strażnicy miejscy znów kontrolują, czym mieszkańcy Wrocławia palą w piecu. Przypominają również, jakim opałem można ogrzewać mieszkanie, a jakie paliwa nadal są zabronione.

Bartosz Moch

– Kontrolujemy, informujemy, ale także karzemy, gdyż problem spalania odpadów i nieprzestrzegania przepisów uchwały antysmogowej nadal występuje – podkreśla Waldemar Forysiak, zastępca komendanta Straży Miejskiej Wrocławia.

Ustawą z 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022–24 rząd dopuścił możliwość spalania paliw stałych do tej pory zabronionych, czyli: węgla brunatnego, produktów w postaci stałej, otrzymywanych w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego lub węgla brunatnego

przeznaczonych do spalania, np. koksu, biomasy, torfu, mułu węglowego. Ustawa ta obowiązuje od 15.09.2022 r. do 30.04.2023 r. Dodatkowo Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 25.08.2022 r. pozwala do 30.04.2023 r. spalać paliwa stałe, np. węgiel gorszej jakości. Tym samym częściowo zawieszono przepisy wynikające z tzw. uchwał antysmogowych.

– Żadne przepisy nie dopuszczają jednak w dalszym ciągu spalania odpadów czy wilgotnego drewna – przypomina Piotr Szereda, oskarżyciel publiczny Straży Miejskiej Wrocławia. – Za takie zachowanie strażnicy miejscy wciąż mogą wystawiać mandaty podczas kontroli – podkreśla.

Strażnicy miejscy mają prawo do wstępu na teren nieruchomości, na której prowadzona jest działalność gospodarcza, przez całą dobę, a do lokali prywatnych w godz. 6–22. Mieszkańcy nie mogą utrudniać lub odmawiać przeprowadzenia kontroli – jest to przestępstwo i grozi odpowiedzialnością karną. Podczas pomiarów strażnicy mogą pobrać próbki popiołów. Co więcej, także sprawdzić kategorię pieca, a i na urządzeniach, które należy wymienić, zostawić specjalne naklejki. Mają one przypominać o tym, że w przyszłości, jeżeli nie zastosujemy się do przepisów uchwały antysmogowej, czyli nie wymienimy starego pieca na system ekologiczny, może grozić nam grzywna nawet do 5 tys. zł.

Pomóżcie zorganizować dwie Wigilie Pełne Ciepła

Cel: zorganizować wigilię dla 350 osób – samotnych, potrzebujących, matek z dziećmi, których ojcowie walczą na wojnie. W tym roku po raz pierwszy Wigilia Pełna Ciepła ma się odbyć dwukrotnie. Katolicka 24 grudnia, a obrządków wschodnich 6 stycznia. Czy to się uda? Zależy od pomocy i zaangażowania wrocławian.

Maciej Wołodko

„Ogrzejemy halę, udekorujemy ją bożonarodzeniowymi ozdobami, rozstawimy stoły i przykryjemy je białymi obrusami. Zastawimy je tradycyjnymi wigilijnymi potrawami i zaprosimy do nich tych, którzy najbardziej tego potrzebują. Chcielibyśmy, aby znalazło się u nas miejsce dla ponad 350 osób. Bez waszej pomocy sobie jednak nie poradzimy” – piszą organizatorzy.

Spotkajmy się 14 listopada

– Musimy zaplanować sobie pracę. Na pewno podzielimy się na dwie grupy: jedną zajmującą się wigilią 24 grudnia i drugą, obsługującą wigilię prawosławną 6 stycznia. Zapraszam wszystkich chętnych na spotkanie dla wolontariuszy, które odbędzie się 14 listopada o godz. 17 w budynku biurowym Czasoprzestrzeni przy ul. Tramwajowej – mówi Adela Jakielaszek z Czasoprzestrzeni.

Przed wolontariuszami sporo zadań, takich jak: szukanie u producentów żywności, poszukiwanie

sponsorów, organizacja ciast, które będą pieczone w domach przez prywatne osoby – zwiezenie ich, pokrojenie, podanie, dekorowanie i przygotowanie hali. Trzeba też zdobyć choinki, przejrzeć ozdoby. Rozłożyć stoły, krzesła, wyprasować obrusy.

Obsługa wieczerzy

Pomoc potrzebna będzie również do obsługi wieczerzy – 24 grudnia i 6 stycznia. – Najwięcej osób potrzebujemy na 24 grudnia. Na pewno (podobnie jak ostatnio), pomogą nam wolontariusze prawosławni, którym nie koliduje to z obchodami świąt we własnych domach. Ale zapraszam do pomocy również katolików. Potrzebujemy was zarówno 24 grudnia, jak i 6 stycznia – zachęca Adela Jakielaszek.

To już czwarty raz

Pierwszy raz odbyła się w 2017 roku, wówczas jeszcze dla 50–60 osób. W 2018 i 2019 organizowana była już w dużej hali zajezdni, dla setek osób. Później – ze względu na Covid-19 – wieczerzę

Aż tylu wolontariuszy szykowało wigilię dla setek osób w dużej hali zajezdni przed pandemią

wigilijną trzeba było pakować na wynos.

– Teraz wracamy do formy stacjonarnej. Dążymy do tego, żeby znalazło się miejsce i poczęstunek dla co najmniej 350 osób. Chcemy ustawić też scenę. Wspólne kolędowanie rozpocznie dla nas wrocławska artystka i animatorka kultury Olga Chojak. Pani Olga prowa-

dzi Pracownię Pieśni Polskich we Wrocławiu, jej grupa ma u nas w Czasoprzestrzeni próby – wyjaśnia Jakielaszek.

Jak dodaje, w przypadku wigilii obrządków wschodnich, Czasoprzestrzeń ma bazę osób niepełnosprawnych oraz matek z małymi dziećmi. Wigilia 24 grudnia ma być otwarta dla każdego, kto przyjdzie.

Zrzuć się na posiłek

Jeden wigilijny posiłek to koszt 50 zł. Możesz go komuś zafundować, biorąc udział w zrzutce. Zbiórkę pieniędzy na Wigilię Pełną Ciepła w Czasoprzestrzeni znajdziecie na stronie zrzutka.pl/vg7ey5.

➤ Więcej na wroc.city/WigiliaPelnaCiepła

Afryka, kamera, akcja! Zobacz niezwykle filmy

18 listopada w DCF rozpocznie się AfryKamera. Pierwszy w Europie Środkowo-Wschodniej festiwal, który promuje kino afrykańskie i największa w Polsce impreza poświęcona kulturze tego kontynentu.

Maciej Wołodko

Wrocławską odsłonę festiwalu współorganizowana jest przez Fundację Przyjaźń Sztuka Edukacja i Dolnośląskie Centrum Filmowe, w którym zobaczymy wybór perełek kina afrykańskiego.

Oprócz wyboru doskonałych filmów, przedstawiających różnorodność kulturową i artystyczną tego kontynentu, w ramach festiwalu odbywać się będą panele dyskusyjne dotyczące ekofeminizmu, migracji, kobiet i wojen, a także warsztaty dla dzieci czy koncert Emose Uhunmwangho, aktorka wrocławskiego Teatru Capitol. Festiwal potrwa cztery dni, od 18 do 21.11. Projekcje będą

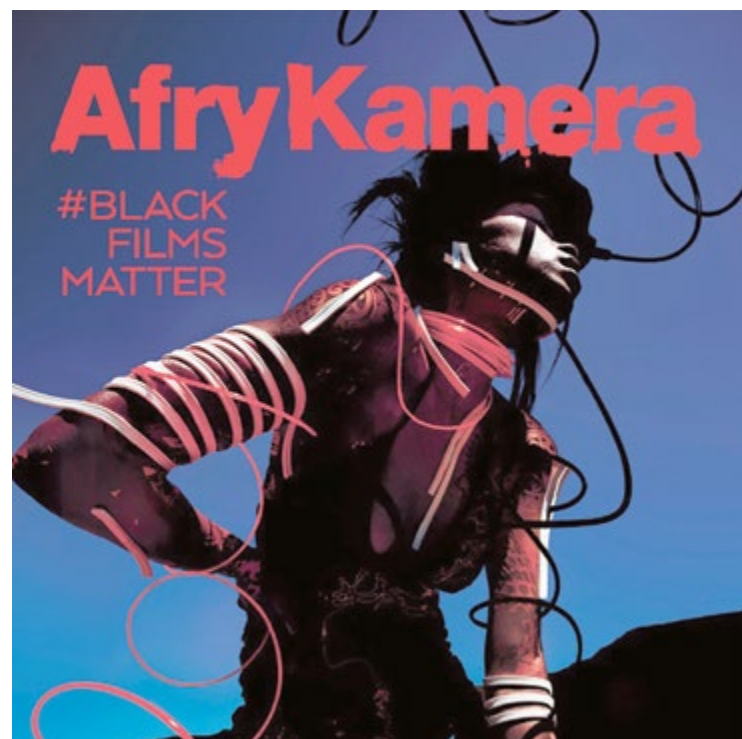
odbywały się w DCF, ul. Piłsudskiego 64a, sala Lalka.

W piątek (18.11) o godz. 18 rozpocznie się pokaz filmu „Black Mambas” w reż. Lena Karbe, a o godz. 20.30 gala otwarcia i pokaz filmu „Żona grabarza” w reż. Khadar Ayderus. W sobotę (19.11) będą cztery projekcje: godz. 11 film animowany dla dzieci „Opal”, reż. Alain Bidard, a po nim kreatywne warsztaty plastyczne z Natalią Jerzak w Piano Bar; godz. 15 „Dopóki mogę iść”, reż. Stefan Arsenijew; godz. 18 „Turkusowa suknia”, reż. Maryam Touzani; godz. 20.30 „Nayola”, reż. José Miguel Ribeiro. W niedzielę także można przyjść na cztery spo-

tkania: o godz. 11 na warsztaty interaktywne o Afryce dla dzieci (5–9 lat) z muzyką i wspólnym śpiewaniem z Mikołajem Wubiszetem; godz. 15 „Nie ma prostej drogi do domu”, reż. Akuol de Mabior; godz. 17.30 „Próba sił”, reż. Amil Shivji; godz. 19.30 „Mars Jeden”, reż. Gabriel Martins.

Poniedziałek to dzień zamknięcia festiwalu. O godz. 18 w sali Warszawa odbędzie się pokaz filmu dokumentalnego „Królowie rumbi” w reż. Alan Brain Delgado, a o godz. 20 recital Emose Uhunmwangho.

➤ Więcej na wroc.city/AfryKamera22

Plakat autorstwa Honoraty Karapudy nawiązuje do afrofuturystyki

Wymienili rozjazdy przy Zwierzynieckim

MPK Wrocław zakończyło trzymiesięczne prace na torowisku przy moście Zwierzynieckim. Podczas remontu wymienione zostały rozjazdy tramwajowe przy skrzyżowaniu ul. Mickiewicza i Wajdy. Zadanie zostało wykonane jako część akcji zwanej TORYwoluacją. Tramwaje jednak pojadą mostem Zwierzynieckim dopiero po zakończeniu remontu przeprawy. ZDiUM stara się zdążyć przed końcem roku, ale ze względu na specyfikę robót, które pozostały do wykonania, trzeba liczyć się z przesunięciem terminu na przyszły rok. Do wykonania pozostały prace, które wymagają dobrej pogody.

9, 17 i 33 kursują inaczej

Trwa remont torowiska tramwajowego przy skrzyżowaniu al. Kochanowskiego z al. Różyckiego, więc tramwaje 9, 17 i 33 kursują innymi trasami. 9 i 17 jeżdżą od skrzyżowania ul. Sienkiewicza i Piastowskiej objazdem w obu kierunkach przez ul. Piastowską, pl. Grunwaldzki, ul. Skłodowskiej-Curie, most Zwierzyniecki i ul. Mickiewicza do pętli Sępólno. Linia 33 od ronda Reagana kursuje w obu kierunkach przez ul. Skłodowskiej-Curie, most Zwierzyniecki i ul. Mickiewicza do Sępólna. Na czas remontu, który potrwa do ok. 11 grudnia, MPK wprowadziło autobus okresowy 709, który kursuje co 10 minut.

Nowa zielona trasa

W tym roku rowerzyści pojadą nową drogą wzdłuż ul. Sądowej. Dojazd do centrum od pl. Legionów będzie dużo wygodniejszy. Drogę budują nad fosą. Oprócz niej powstaną przejazdy rowerowe i przejścia dla pieszych, a także chodnik z przepuszczalną nawierzchnią żywiczną, która ułatwi życie rosnącym w pobliżu roślinom. A tych na ul. Sądowej nie zabraknie. Sadzonych jest właśnie 17 nowych drzew, a także liczne krzewy. Inwestycja jest realizowana w ramach WBO. Jej koszt to ok. 2,5 mln zł.

714 z Powstańców Wlkp. na Osobowice

Ulica Pomorska jest remontowana i nieprzejezdna od kilku tygodni. Robotnicy teraz zajęli zachodnią część placu Staszica, włącznie z jezdnią i torowiskiem, a to oznacza, że tramwaje pojadą innymi trasami. Przebudowa potrwa jeszcze kilkanaście miesięcy.

! Błazej Organisty

Wrocławskie Inwestycje podpisały umowę na przebudowę ul. Pomorskiej i zachodniej części pl. Staszica latem tego roku. Prace ruszyły na przełomie sierpnia i września. Na pierwszy ogień poszła ulica Pomorska, która jest remontowana do dziś i nadal będzie. W związku z tym pozostanie nieprzejezdna dla samochodów.

Ruszył drugi etap prac

Teraz nadszedł czas na rozpoczęcie etapu drugiego (od 6 listopada), czyli przebudowę zachodniej strony pl. Staszica. Chodzi o fragment, który jest przedłużeniem ul. Pomorskiej – do skrzyżowania z ul. Łowiecką. On również jest zamknięty na czas remontu. Do naprawy lub wymiany są: jezdnie, chodniki, torowisko, oświetlenie, sieci podziemne. Pojawią się drogi i przejazdy rowerowe, przejścia dla pieszych i rośliny, w tym drzewa.

Uwaga na trasy 15, 70 i 74

Ważną częścią przebudowy jest wymiana infrastruktury tramwajowej. Nie tylko torowiska, ale także przystanków i peronów. To oznacza, że tramwaje 15, 70 i 74 nie mogą jeździć przez pl. Staszica przez około rok. Termin zakończenia przebudowy ul. Pomorskiej i części pl. Staszica pla-

Jeśli prace pójdą zgodnie z planem, remont ul. Pomorskiej zakończy się w pierwszym kwartale 2024 roku

nowany jest na pierwszy kwartał 2024. Inwestycja realizowana jest przy udziale środków z Polskiego Ładu. Kwota dofinansowania to ponad 63 mln zł. Koszt całości to ok. 66,4 mln zł.

Tramwaje linii 70 i 74 kursują w obu kierunkach od pl. Powstańców Wielkopolskich przez ul. Trzebnicką i Żmigrodzką do pętli Poświętne.

Tramwaje linii 15 zostały skierowane w obu kierunkach od pl. Powstańców Wielkopolskich przez ul. Trzebnicką do pętli Karłowice.

Pomiędzy pl. Powstańców Wielkopolskich a Osobowicami została uruchomiona okresowa **linia autobusowa 714**, która kursuje przez ul. Reymonta, most Osobowicki i ul. Osobowicką z częstotliwością co 10 minut.

Pasażerowie, którzy skasowali bilet jednorazowy w tramwaju linii 15, 70 lub 74, będą mogli kontynuować podróż autobusem linii 714 oraz autobusem linii K i 142 (na odcinku Pomorska – Łużycka – Pomorska). Ta zasada również będzie obowiązywała w kierunku powrotnym. Skasowany bilet będzie zachowywał ważność nie dłużej niż przez 90 minut.

To już 25. Moderus Gamma 2 w MPK

Nowy tramwaj został zaprezentowany dziennikarzom na ul. Widok

Kolejny, nowy Moderus Gamma 2 będzie woził pasażerów we Wrocławiu. To już 25. wóz tego typu w stolicy Dolnego Śląska.

! Michał Kurowicki

Tym razem jego patrona mają wybrać wrocławscy dziennikarze.

– Przede wszystkim cieszę się, że do Wrocławia przyjechał 25. Moderus Gamma 2. Chciałbym poprosić przedstawicieli mediów, żeby wybrali jego patrona. Mam nadzieję, że uda się to zrobić do końca roku.

Wierzę, że znajdziecie dobrego kandydata, który będzie godnie reprezentował wrocławskie dziennikarstwo, a może

i cały Wrocław – mówił podczas prezentacji nowego tramwaju Krzysztof Balawejder, prezes MPK.

Łącznie w ciągu ostatnich kilku lat na nowy tabor i remont torów przeznaczono miliard złotych z budżetu miasta. Zmodernizowano 152 tramwaje i 183 autobusy.

Jak dotąd patronami nowych tramwajów we Wrocławiu zostało pięć osób: Adam Wójcik, Edyta Stein, ks. Stanisław Orzechowski, Maria Koterbska i Andrzej Waliński.

Trwa wielka rewitalizacja wrocławskich podwórek

Nowe miejsca rekreacji i ławeczki dla mieszkańców, równa nawierzchnia zamiast klepiska, dodatkowe oświetlenie i nowoczesne miejsca zbiórki odpadów, a wszystko zanurzone w zieleni. To wrocławskie podwórka, które przeszły metamorfozę w ramach Programu Kompleksowej Modernizacji Podwórek Komunalnych na lata 2021-24.

Paulina Czarnota

W ramach programu zostanie wyremontowanych w sumie 35 gminnych wnętrz, które są pod opieką spółki Wrocławskie Mieszkania i Zarządu Zasobu Komunalnego. Łącznie prace pochłoną około 60 mln złotych.

– Wykonywane są prace poprawiające komfort korzystania z wnętrz. Najczęściej mieszkańcy skarżą się na nierówną nawierzchnię, kałuże po intensywnych opadach i brak miejsc rekreacji. Dlatego prace rewitalizacyjne to przede wszystkim bardzo kosztowne prace ziemne związane z budową odwodnienia, układu komunikacyjnego, dróg wewnętrznych, chodników, ścieżek i miejsc parkingowych – zaznacza Katarzyna Galewska z Wrocławskich Mieszkań.

Jednym z wyremontowanych podwórek jest to przy al. Hallera 125-137. Zyskało zieleni, ławki, huśtawkę

Zielone miejsca spotkań

W remontowanych podwórkach pojawiają się nowoczesne miejsca zbiórki odpadów – tam, gdzie jest taka możliwość, projektowane są pojemniki podziemne i półpodziemne. Ważnym elementem w projektowanych wnętrzach jest zieleni, którą WM i ZZK starają się zachować i uzupełniać nasadzeniami drzew, krzewów i bylin. Strefy

rekreacji muszą uwzględniać potrzeby wszystkich grup mieszkańców. Dlatego powstają place zabaw, boiska do gier zespołowych czy siłowni plenerowych oraz ławeczki dla seniorów. Wnętrza te zostają też doświetlone.

Gruntowny lifting już za nimi

Od początku trwania programu metamorfozę przeszło już 14 wro-

clawskich podwórek. Prace kosztowały w sumie blisko 13 mln zł.

Wrocławskie Mieszkania dotychczas wykonały dwie rewitalizacje. Mowa o wnętrzach w obrębie ulic: Nehringa, Nauczycielskiej i Curie-Skłodowskiej oraz Nyskiej i Serwickiej. Koszt prac to 1,05 mln zł. – W przygotowaniu są projekty dla kolejnych 6 podwórek, których realizacja przewidziana jest w ciągu

najbliższych dwóch lat, a szacowany koszt to ponad 17 mln zł. Obecnie trwa opracowanie dokumentacji projektowych i pozyskiwanie niezbędnych zgód oraz ustaleń dla ich realizacji – tłumaczy Katarzyna Galewska z Wrocławskich Mieszkań.

Natomiast ZZK we Wrocławiu wyremontował już 12 podwórek (za blisko 12 mln zł) w obrębie ulic:

- Pobożnego, Trzebnickiej, Myśliwskiej, Jagiellończyka;
- al. Hallera 125-137;
- pl. Nowy Targ, Jodłowej, pl. Nankiera, Piaskowej;
- Kotlarskiej, Łaciarskiej, Nożowniczej, pl. Nowy Targ;
- Piłsudskiego, Świdnickiej, pl. Kościuszki, ul. Kościuszki, Stawowej;
- Pułaskiego, Traugutta, Mierniczej, Komuny Paryskiej;
- Braniborskiej, Trzemeskiej, Legnickiej, Dobrej;
- Cybulskiego, Pomorskiej, Dubois, Drobnera;
- Pobożnego, Niemcewicza, Ołbińskiej, Jedn. Narodowej;
- Oleśnickiej, Poniatowskiego, Jedności Narodowej, Kluczborskiej, Żeromskiego;
- Jedności Narodowej, Ołbińskiej, Krętej, Słowiańskiej, Roosevelta;
- Ziemowita, Legnickiej, Nabycińskiej, Dobrej.

– W planie na nadchodzące dwa lata mamy na liście jeszcze 12 podwórek – mówi Anna Olbryt z ZZK.

➤ **Zobacz, które podwórka pójdą do remontu na wroc.city/ RewitalizacjaPodworek**

Fontanna na pl. Orłąt Lwowskich w trakcie „spa”

Ruszył remont fontanny na pl. Orłąt Lwowskich. Podczas prac zostanie usunięta wierzchnia warstwa betonu, a misa będzie pokryta powłoką przypominającą piaskowiec. Dzięki temu fontanna zyska efektowny wygląd i nawiąże kolorystyką do historycznej barwy Dworca Świebodzkiego.

Paulina Falkiewicz

Fontanna na pl. Orłąt Lwowskich, która tworzy kompozycję z gmachem Dworca Świebodzkiego, nie jest obiektem zabytkowym. Zaprojektowała ją biuro AP SAP Projekt Zachód z Wrocławia, w oparciu o historyczne ryciny i widokówki z czasów przedwojennego Breslau.

– Cembrowina fontanny jest wykonana z betonu, który z biegiem czasu uległ zniszczeniu i nie wygląda już estetycznie. Odpryski, wykruszenia i spękania nie przydają jej uroku. Przed wyłączeniem fontanny stwierdziliśmy również nieszczelno-

ści w misie powodujące drobne wycieki – tłumaczy Ewa Mazur z Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu.

Prace remontowe będą polegać na usunięciu wierzchniej warstwy betonu i pokryciu misy powłoką imitującą piaskowiec. Fontanna zyska bardziej efektowny wygląd i nawiąże kolorystyką do historycznej barwy Dworca Świebodzkiego. Obecnie trwają prace związane z usuwaniem kolejnych warstw malatury, którą pokryto betonową cembrowiną.

Po usunięciu i oczyszczeniu niecki z pozostałości farb zo-

staną wykonane prace uszczelniające, a następnie nałożona powłoka.

Kolor powłoki będzie imitacją piaskowca bolesławieckiego. Z takiego piaskowca są wykonane figury Walki i Zwycięstwa, ustawione przy pl. Jana Pawła II we Wrocławiu.

Zakończenie remontu fontanny planowane jest jeszcze w tym roku, przed nastaniem zimy. Koszt realizacji wyniesie 98 tys. zł.

Na remont czekają jeszcze dwa inne źródła: na pl. Gołębim i Siermierz na placu przed Uniwersytetem Wrocławskim.

Remont fontanny powinien się zakończyć jeszcze w tym roku

Akademia H2O uczy dzieci klas II szanować wodę

Wrocław jest pierwszym miastem w Polsce, w którym startuje Akademia H2O. Projekt przygotowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji skierowany jest do uczniów drugich klas szkół podstawowych i ma za zadanie nauczyć ich szacunku do wody i środowiska. Jakie zajęcia czekają dzieci?

Paulina Falkiewicz

Akademia H2O jest odpowiedzią na problemy współczesnego świata. Gwałtowne zjawiska pogodowe, takie jak susza, upały, ulewne deszcze czy bezśnieżne zimy to od kilkunastu lat nasza codzienność. Dlatego równoległe z nauką czytania, pisania i liczenia we Wrocławiu dzieci będą się uczyć szacunku do wody i środowiska.

Zostań studentem Akademii

Projekt przygotowany przez MPWiK skierowany jest do uczniów drugich klas szkół podstawowych. Ma za zadanie oswoić ich z otaczającą przyrodą, wzmocnić edukację ekologiczną w szkołach oraz rozwijać w dzieciach odpowiedzialność za środowisko. Opiera się na autorskich scenariuszach zajęć, które ułatwią nauczycielom przekazywanie wiedzy najmłodszym.

Każdy mały student Akademii otrzyma własny zeszyt ćwiczeń. Książki zostały przygotowane w trzech wersjach językowych – polskiej, ukraińskiej i angielskiej. Założeniem projektu jest przeprowadzenie przez nauczyciela 14 zajęć. Podczas lekcji będą

Inauguracja projektu Akademia H2O odbyła się w Szkole Podstawowej nr 67 przy pl. Muzealnym 20

rozmawiać z dziećmi o wodzie w kosmosie, suszy, deszczu, oszczędzaniu wody, piciu kranówki czy zmianach klimatycznych. Uczniowie zobaczą filmy edukacyjne, a także wspólnie z nauczycielami wykonają doświadczenia. W objaśnieniu trudnych zagadnień pomogą im plany edukacyjne.

Pierwsi w Polsce

– Każdego roku edukacja ma nowe priorytety. W tym roku jednym z najważniejszych tematów, który poruszamy we wrocławskich szkołach, jest edukacja ekologiczna – mówi Jarosław Delewski, dyrektor Departamentu Edukacji Urzędu

Miejskiego Wrocławia. – Jesteśmy pierwszym miastem w Polsce, które uruchamia takie zajęcia priorytetowo. Jestem dumny z wrocławskich nauczycieli, którzy są ambasadorami naszych działań. 7 tysięcy uczniów podstawówek dostanie karty pracy z zadaniami poświęconymi wodzie – dodaje.

– Zaplanowaliśmy zajęcia dotyczące oszczędzania wody, zmian klimatycznych, deszczu i retencji. Przybliżymy informacje o tym, skąd pochodzi woda dla wrocławian, a nawet, jak ta wyjątkowa substancja powstała we wszechświecie. Trzymamy kciuki za wszystkich studentów Akademii H2O! – zapewnia Marcin Garcarz, wiceprezes MPWiK.

Było bardzo fajnie

Po lekcji pokazowej, która odbyła się 3 listopada podczas inauguracji projektu Akademia H2O w Szkole Podstawowej nr 67 przy pl. Muzealnym 20, dzieci były zachwycone. Wołały jedno przez drugie: – Można się dużo nauczyć, na przykład jak dbać o wodę. – Zajęcia były bardzo fajne. Właśnie kolorujemy i czytamy komiksy. – Dowiedziałem się, że jak nie będzie tlenu i wody, to możemy umrzeć – tłumaczyli drugoklasiści.

Udział w projekcie jest bezpłatny. Uczniowie mogą kontynuować go w klasie trzeciej. Materiały dydaktyczne można pobrać ze strony internetowej MPWiK.

➤ **Więcej o projekcie na stronie** wroc.city/AkademiaH2O

Kochasz Wrocław? Odwiedź sklep z WROgadżetami

Widziałeś na mieście kogoś w bluzie z herbem Wrocławia, mignęły ci u kolegi skarpetki z krasnalami, a może sąsiadka chroniła się przed deszczem pod parasolem z emblematem miasta? Ty też możesz je mieć – odwiedź WROsklep.pl i spraw prezent sobie lub komuś bliskiemu. Może już na święta?

Agata Zięba

W internetowym sklepie z wrocławskimi gadżetami kupimy sygnowane znakiem miasta:

- bluzy z kapturem i bez (S-XXL) – 90-110 zł,
- T-shirt (S-XL) 40 zł,
- czapkę z daszkiem za 45 zł,
- komin na szyję za 18 zł,
- skarpety (różowe 35-40 i czarne 38-46) za 21 zł,
- kubek (300 ml) za 16 zł,
- ręcznik (100x200 cm) – 168 zł,
- parasol za 56 zł,
- torbę bawełnianą z krótkimi uszami za 20 zł,

- workoplecak za 80 zł,
- powerbank (10 tys. mAh za 90 zł)
- pendrive (16 GB za 22 zł).

Dla dzieci też się coś znajdzie, bo w ofercie jest maskotka wrocławskiego krasnala w dwóch rozmiarach (15 cm za 34 zł i 25 cm za 43 zł). Noszą je nie tylko wrocławianie,

ale i ambasadorzy i wielbiciele naszego miasta: radna Wanda Ziembicka-Has, konsul honorowy Indii Kartikey Johri, znany kucharz Piotr Kucharski, muzycy Magda Zawartko i Grzegorz Piasecki i znani sportowcy – pływaczka Oliwia Jabłońska, siatkarki Volley Wrocław, żużlowiec Maciej Janowski, zapaśnik

Damian Janikowski czy piłkarz Dariusz Sztylka. Gadżety można zamówić z wysyłką do domu lub odebrać osobiście w Strefie Kultury, która prowadzi sklep przy ul. Mazowieckiej 17.

– WROsklep to miejsce, w którym można zakupić nie tylko bluzy miejskie, ale także wiele innych wyjątkowych wrocławskich gadżetów. Jestem pewny, że każdy znajdzie tu coś dla siebie i najbliższych – także poszukując świątecznych upominków – mówi Radosław Michalski, dyrektor Wydziału Promocji i Turystyki UMW.

➤ **Sklep z gadżetami znajdziesz pod adresem** wrosklep.pl

Spacer na medal przez atrakcje Wrocławia

Weź udział w edycji patriotycznej WrocWalk Marathon 2022 i odkrywaj Wrocław – miasto spotkań. Zapisy na dwa tysiące pakietów startowych już się zakończyły. Ale z naszą mapą możesz wziąć udział w zabawie – 11.11 w godz. 10-19.

Redakcja

WrocWalk Marathon 2022 to rodzinne wydarzenie, które polega na zbieraniu pieczętek podczas poznawania najbardziej interesujących punktów w stolicy Dolnego Śląska. Uczestnicy mają do dyspozycji aż trzy trasy. Na każdej z nich czekają atrakcje umieszczone w ciekawych lokalizacjach.

Trzy trasy

Do wyboru jest, jak w zeszłym roku, trasa rodzinna (6 km), trasa historyczna (6 km) oraz rekreacyjna (18 km). Na każdej z nich znajdują się najpiękniejsze i najbardziej interesujące zakątki Wrocławia, takie jak: Wieża Matematyczna, park Południowy czy Muzeum Teatru. W dodatku, to sami uczestnicy wybierają swój punkt startu i ustalają kolejność zdobywania pieczętek. Na zawodników czekają specjalne koszulki i medale.

Pakiety poszły jak świeże bułeczki...

Żeby wziąć udział w zabawie 11 listopada, trzeba było wcześniej się zapisać i wpłacić 40 zł. Podawaliśmy tę informację w biuletynie wrocław.pl 27 października. Oni w dniach 9-11.11 mogą odebrać pakiety startowe w sekretariacie WrocWalk Marathon 2022 (→ patrz ramka) i wyruszyć w wybraną przez siebie trasę 11 listopada, zbierając po drodze pieczętki w zaznaczonych na mapie miejscach. Mogą też zwiedzać wnętrza danych obiektów i korzystać z atrakcji dodatkowych, a po zebraniu kompletu stempli, odebrać

na mecie w Rynku w godz. 10-19 medal z wizerunkiem orła Wojsk Wielkopolskich, używanego w dwudziestolecu międzywojennym. Czas pokonania trasy nie jest istotny, kolejność zbierania pieczętek również – liczy się sam udział w imprezie.

Nie masz pakietu? Wyrusz z naszą mapą

Dla osób, które nie zapisały się, bo nie miały zamiaru albo nie zdążyły, wprowadziliśmy nie otrzymają tym razem gadżetów i medali, przygotowaliśmy na str. 10-11 tego wydania biuletynu wrocław.pl mapkę jednej z tras – rodzinnej. Wystarczy, że wyjmiecie ze środka numeru i ruszycie po pieczętki 11 listopada.

Punkty na trasie rodzinnej znajdują się w niewielkich odległościach od siebie, ale na pewno zapewnią rozrywkę tropienia i zwiedzania dla najmłodszych. Każdy chętny może zatem przekonać się na własnej skórze, na czym polega idea spaceru. Co prawda, bez uiszczenia opłaty startowej nie dostanie medalu i gadżetów, ale będzie miał okazję wziąć udział w radosnym świętowaniu 11 listopada. Pamiętajcie, zwiedzanie rozpoczyna się o godz. 10, a na metę trzeba dotrzeć do godz. 19. Tam zamiast medalu dostanie biało-czerwone kotyliony. Miejsca na mapie do odkrycia to: Wieża Matematyczna, Muzeum Poczty Polskiej i Telekomunikacji, Opera Wrocławska, Narodowe Forum Muzyki, Muzeum Teatru, Pomnik Bolesława Chrobrego, Teatr Muzyczny Capitol, Pałac Królewski, Muzeum Pana Tadeusza, Stary Ratusz.

Inszenizacje historyczne

Organizatorzy przygotowali także atrakcje dodatkowe – dostępne bez opłaconego pakietu startowego. Będą to patriotyczne inszenizacje historyczne, zorganizowane przez Stowarzyszenie Odra-Niemien (na północnej pierzei Rynku, czyli tam, gdzie są

ka – mienice nr 42-60) i wystawy oraz akcje edukacyjne Instytutu Pamięi Narodowej. Do dyspozycji uczestników będą też stoiska partnerów organizatora, prezentujących swoje codzienne działania we Wrocławiu, to np.: Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego, Strefa Kultury Wrocław, Ekosystem, Bank Żywności, Departament Zrównoważonego Rozwoju czy Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne.

Różne odcienie patriotyzmu

– Chcemy zaprosić wszystkich mieszkańców Wrocławia do jeszcze lepszego poznania naszego wspólnego miasta spotkań – tłumaczy Łukasz Wójcik, dyrektor Młodzieżowego Centrum Sportu Wrocław, organizatora WrocWalk Marathon. – Patriotyzm ma różne odcienie: od wspominania wydarzeń historycznych, przez działania proekologiczne i dbanie o lokalne środowisko naturalne, aż po reprezentowanie swojej małej ojczyzny w rozgrywkach sportowych i doskonalenie swojej formy fizycznej – podkreśla dyrektor Wójcik.

Pakiety startowe można odebrać w sekretariacie WrocWalk Marathon 2022 w barze BarBara, ul. Świdnicka 8b. Biuro będzie funkcjonować: 9.11 w godz. 15 - 19 10.11 w godz. 9 - 18 11.11 w godz. 9 - 14 Zbieranie pieczętek rozpocznie się 11.11 o godz. 10 i potrwa do godz. 16. Medale wręczane będą w godz. 10-19 na mecie na wrocławskim Rynku.

Na tych, którzy zapisali się na WrocWalk Marathon 2022 i wykupili pakiet startowy, na mecie w Rynku czekać będzie specjalny medal pamiątkowy. Krasnale prezentują jego awers, a wyżej, przy kotylionie, widać jego rewers. Kto nie zapisał się i nie wykupił pakietu, dostanie na mecie kotylion.

www.wrocwalkmarathon.pl

WROCWALK marathon

11 listopada 2022

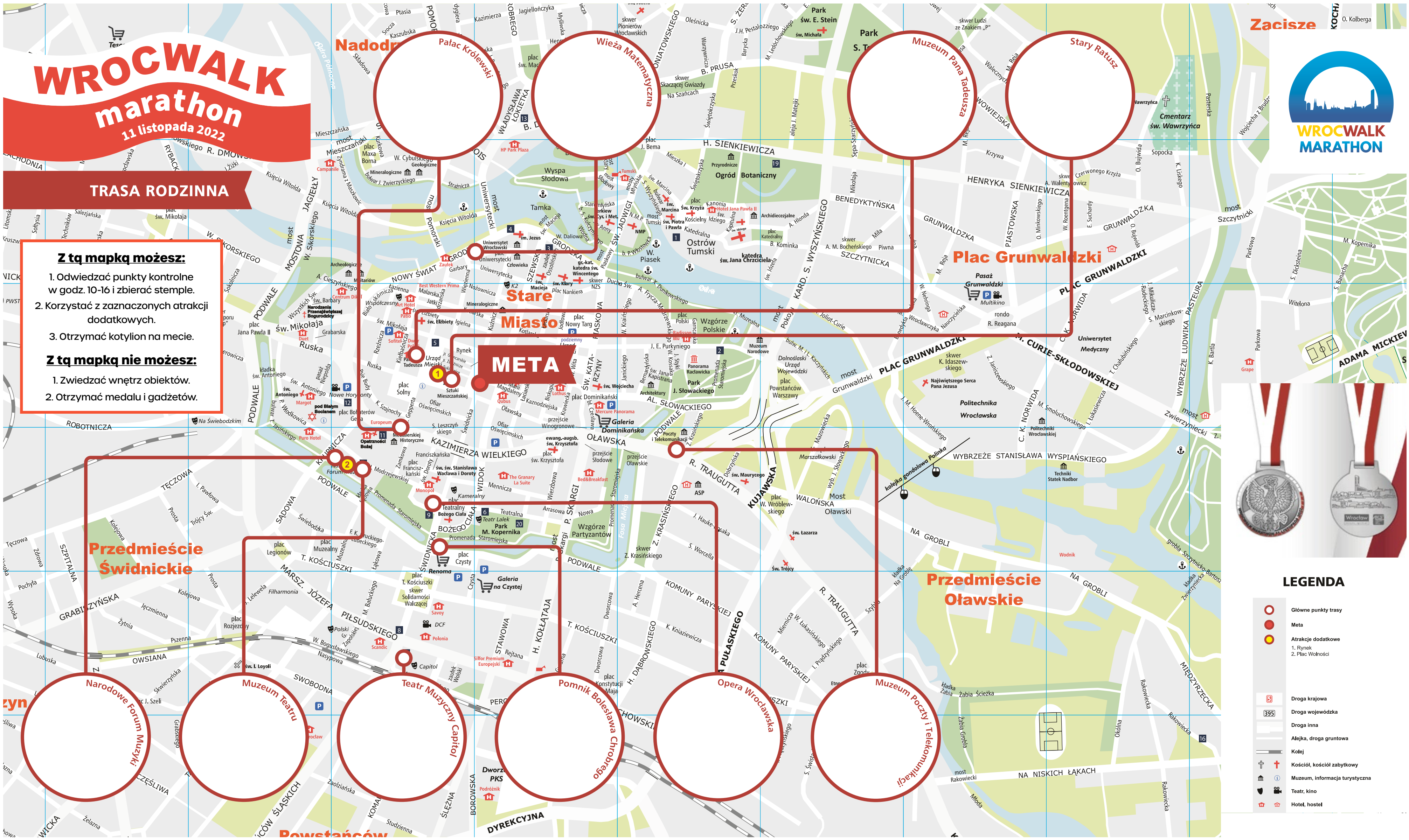
TRASA RODZINNA

Z tą mapką możesz:

1. Odwiedzać punkty kontrolne w godz. 10-16 i zbierać stemple.
2. Korzystać z zaznaczonych atrakcji dodatkowych.
3. Otrzymać kotylion na mecie.

Z tą mapką nie możesz:

1. Zwiedzać wnętrza obiektów.
2. Otrzymać medalu i gadżetów.

LEGENDA

- Główne punkty trasy
- Meta
- Atrakcje dodatkowe
1. Rynek
2. Plac Wolności
- Droga krajowa
- Droga wojewódzka
- Droga inna
- Alejka, droga gruntowa
- Kolej
- Kościół, kościół zabytkowy
- Muzeum, informacja turystyczna
- Teatr, kino
- Hotel, hostel

Aula dla kultury na Szczepinie

Aula szkolna w gmachu Zespołu Szkół nr 1 przy ul. Słubickiej 29-33 jest już po generalnym remoncie. Ma nową widownię na 180 miejsc i dużą scenę, która uzbrojona została w multimedia i sceniczne reflektory. Na co dzień służy szkole, ale od lat jej współgospodarzem jest Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Dzięki projektowi „Aula dla kultury” mogą z niej korzystać organizatorzy wydarzeń, dla których wspólnym mianownikiem jest kultura lub edukacja. Ważne, żeby nie były to wydarzenia komercyjne i biletowane. Jak to zrobić? Należy skontaktować się z Krzysztofem Popielem z WCDN: k.popiel@wcdn.wroc.pl.

Na Borku mamy trzy nowe krasnale

Baleusz, Balea i Balejtko to rodzina krasnali, którą można spotkać pod nowo otwartą we Wrocławiu drogerią przy ul. Ślężnej 130-134. Imiona wybrali klienci sklepu w głosowaniu na Facebooku. Projekt i rzeźbę wykonała Beata Zwołańska-Hołod.

Maślice: zgłoś swoje wyroby na jarmark

Coraz bliżej święta... Zatem czas na kolejny Maślicki Jarmark Świąteczny. Organizatorzy zapraszają do zgłaszania się wszystkie osoby, które samodzielnie wytwarzają: kartki okolicznościowe, ozdoby świąteczne, ręcznie szyte ubrania i dodatki, wytwory robione na drutach czy szydełkiem, biżuterię, zabawki, makramy, obrazy, rzeźby, przetwory lub ciasta, czyli wszelkie dobra produkowane lokalnie. Na miejscu zapewnione będzie stanowisko ze stolikiem i krzeselkiem. Zgłoszenia przyjmowane są pod adresem: kolektywopomyslow@gmail.com lub nr tel.: 661 587 857 do 26.11. Liczba miejsc ograniczona. Czas i miejsce: 11.12, CAL na Maślicach, ul. Suwalska 11.

NADODRZE

Macondo – artystyczna wysepka na Pomorskiej

Wcześniej był tu monopolowy, teraz nad kameralną kawiarnio-księgarnią przy ul. Pomorskiej 19 unosi się duch „Stu lat samotności” Marqueza. Można tu pisać na ścianie, posłuchać koncertu i napić się Osieckiej z lawendą.

■ Mariola Szczyrba

Za oknem na ulicy wielki remont, szum przejeżdżających aut, a w środku ludzie przy stolikach piją kawę o nazwie Osiecka z lawendą albo Marqueza z czekoladą i czytają wiersze. Tu czas płynie inaczej. W październiku macondowicze czytali wywiad z Tadeuszem Konwickim z książki „Bez pośpiechu”. W listopadzie z impetem wejdzie Hłasko.

Reżyserka z rysowniczką...

Julia Wernio to „serce i temperament Macondo”, prowadzi to miejsce wspólnie z córką Leną Czerniawską. Z zawodu jest reżyserką teatralną, skoń-

Lena Czerniawska (na zdjęciu) prowadzi kawiarnio-księgarnię Macondo wraz z mamą Julią Wernio

czyła studia polonistyczne we Wrocławiu. Po nich wyjechała do Krakowa, a później tworzyła teatr im. Witkacego w Zakopanem. Była też dyrektorką w teatrze Współczesnym we Wrocławiu. Z kolei jej córka Lena jest rysowniczką i graficzką.

... na placu zabaw

Macondo powstało 9 lat temu. – To taki plac zabaw, na którym można wszystkiego spróbować, zatrzymać się na chwilę – mówi Lena Czerniawska. Najpierw jest sklepik pełen książek, obrazów,

artystycznej biżuterii i figurek. W głębi – Cafe Macondo. Kawiarnio-księgarnia otwarta jest codziennie, także w soboty i niedziele w godz. 12-20.

➤ **Program wydarzeń na wroc.city/MacondoProgram.**

PILCZYCE

Zbiornik przeciwpożarowy zostanie skateparkiem

Na skwerze u zbiegu ulic Rękodzielniczej, Górniczej i Tkackiej rozpoczęły się prace przy budowie skateparku. Będzie to oświetlony plac z przeszkodami do jazdy na deskorolkach, rowerach, rolkach i hulajnogach. Otwarcie zaplanowano na drugą połowę 2023 r.

Stary zbiornik stanie się supermiejscem na akrobacje na kółkach

■ Michał Kurowicki

Na Pilczycach, na skwerze otoczonym ulicami Rękodzielniczą, Górniczą i Tkacką, przez wiele lat istniał betonowy zbiornik przeciwpożarowy. W połowie października rozpoczęły się prace, które zupełnie zmienią funkcję tego miejsca.

W starym zbiorniku

Zamiast starego zbiornika na wodę, o wymiarach 20 na 31 metrów, powstanie... skatepark. Będzie miał formę gładkiej, żelbetonowej płyty z wyprofilowanymi przeszkodami, przystosowanymi specjalnie do jazdy na deskorolkach, rolkach, hulajnogach i rowerach. Miejsce będzie oświetlone.

Inwestycja to jeden z projektów realizowanych w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego. Jej koszt to 2,7 miliona złotych. Prace prowadzi spółka Stonbud. Oddanie do użytku przewidziano na drugą połowę 2023 roku.

Przy skateparku wykonawca posadzi rośliny (drzewa, krzewy, trawę, byliny), ułoży ścieżki i chodniki, zamontuje ławki, tablice informacyjne, kosze na śmieci.

Dodajmy że we Wrocławiu powstają też dwa inne skateparki – na Sołtysowicach i Klecinie.

➤ **Więcej o skateparkach we Wrocławiu przeczytasz na wroc.city/Skateparki**

Legnicka i Lotnicza w lipach, klonach i platanach

Rozpoczęło się wielkie zazielenianie ulicy Legnickiej i Lotniczej we Wrocławiu. Na tych dwóch ważnych arteriach posadzone zostaną aż 932 drzewa z 16 gatunków. Pierwsza lipa pojawiła się na pl. Strzegomskim w środę, 2 listopada. Kilkaset kolejnych jesionów, klonów, platanów zostanie nasadzonych jeszcze jesienią br.

Michał Kurowicki

Jeszcze tej jesieni posadzonych zostanie kilkaset drzew na ul. Legnickiej i Lotniczej. Kolejne nasadzenia spółka Wrocławskie Inwestycje zamierza zrealizować wiosną 2023 roku. W większości drzewa przyjadą do stolicy Dolnego Śląska z Holandii, ze szkółki z ponad 100-letnim stażem. Specjaliści wybrali 16 różnych gatunków.

1 drzewo = tlen dla 10 osób

Drzewa to naturalne klimatyzatory miasta, filtry gleby, wody i powietrza, które obniżają temperaturę, zatrzymują deszczówkę, która inaczej trafiłaby do studzienek. Poprawiają jakość powietrza – jedno drzewo wytwarza w ciągu roku tlen wystarczający dla 10 osób.

Dzięki zrealizowanym inwestycjom już teraz 81 proc. wrocławian ma dostęp do zielonych terenów w odległości do 300 m od domu. W obszarze śródmiejskim te liczby są jeszcze wyższe, bo w bliskiej odległości zieleń ma aż 9 na 10 mieszkańców Wrocławia. – Projekt zazielenienia był długo analizowany przez ekspertów ze względu na rozbudowane sieci podziemne oraz inżynierię ruchu – wyjaśnia Katarzyna Szymczak-Pomianowska,

Wizualizacja nasadzeń drzew w ciągu ulicy Legnickiej w pobliżu centrum handlowego Magnolia Park

dyrektorka Departamentu Zrównoważonego Rozwoju Urzędu Miejskiego Wrocławia.

– Na tych dwóch ulicach posadzimy w sumie 932 drzewa. Planujemy nasadzić na ul. Legnickiej 403, a na Lotniczej – 529. Wcześniej jednak musimy wymienić grunt, a także kompleksowo przygoto-

wać miejsca pod nasadzenia, aby drzewa miały komfortowe warunki rozwoju – wyjaśnia Szymczak-Pomianowska.

Sadzenie potrwa do pierwszych mrozów

Drzewa będą sadzone od listopada do momentu, kiedy będą sprzyjały

temu warunki atmosferyczne. Co ważne, kilkanaście drzew – tam, gdzie jest to możliwe – ma pojawić się w bliskim sąsiedztwie przystanków tramwajowych.

Wrocław prowadzi szereg działań mających na celu zwiększenie liczby zielonych obszarów. Już teraz zielone przestrzenie to ponad

10 tys. hektarów, czyli 41 proc. powierzchni miasta. Zdecydowana większość z tych terenów to parki, zieleńce czy zieleń nadrzeczna, które tworzą tzw. zieleń adaptacyjną, czyli pozytywnie wpływają na adaptację do zmian klimatu.

16 gatunków drzew

Konsultanci z Uniwersytetu Przyrodniczego zdecydowali, że na Legnickiej i Lotniczej nasadzonych zostanie aż 16 gatunków drzew, wśród nich: klony polne Elsrijk, lipy szerokolistne, jesiony wyniosłe, klony pospolite, brzozy brodawkowate, lipy drobnolistne, leszczyny tureckie, świdośliwy Lamarcka, klony jawory, kasztanowce czerwone, ambrowce amerykańskie, lipy drobnolistne Greenspire, klony pospolite Schwedleri, platany klonolistne, topole osiki Erecta.

– Decyzje o doborze gatunków zostały podjęte po analizie istniejących drzew w okolicy, tak aby zieleń była spójna w krajobrazie miasta. Wybrane zostały także drzewa, które będą dobrze sobie radziły w trudnych warunkach miejskich, przy ruchliwych arteriach komunikacyjnych – tłumaczy prof. Monika Ziemiańska, dendrolog z Uniwersytetu Przyrodniczego.

Pola irygacyjne zmienią się w rezerwat przyrody?

Po dwuletniej pracy przyrodników i opracowaniu przez nich koncepcji zagospodarowania terenu, z uwzględnieniem jego walorów przyrodniczych, Urząd Miejski Wrocławia wystąpi do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, by utworzyć na polach irygacyjnych rezerwat przyrody.

Redakcja

Pola irygacyjne położone są w północno-zachodniej części Wrocławia i zajmują obszar ok. 1100 ha. Dla porównania – to teren 10 razy większy od parku Szczytnickiego. Przez ponad sto lat pola irygacyjne pełniły funkcję naturalnej oczyszczalni ścieków dla aglomeracji Wrocławia. Były jedną z pierwszych w Europie mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków. Działały do 2015 roku, kiedy to ich funkcję całkowicie przejęła rozbudowana Wrocławska Oczyszczalnia Ścieków na Janówku.

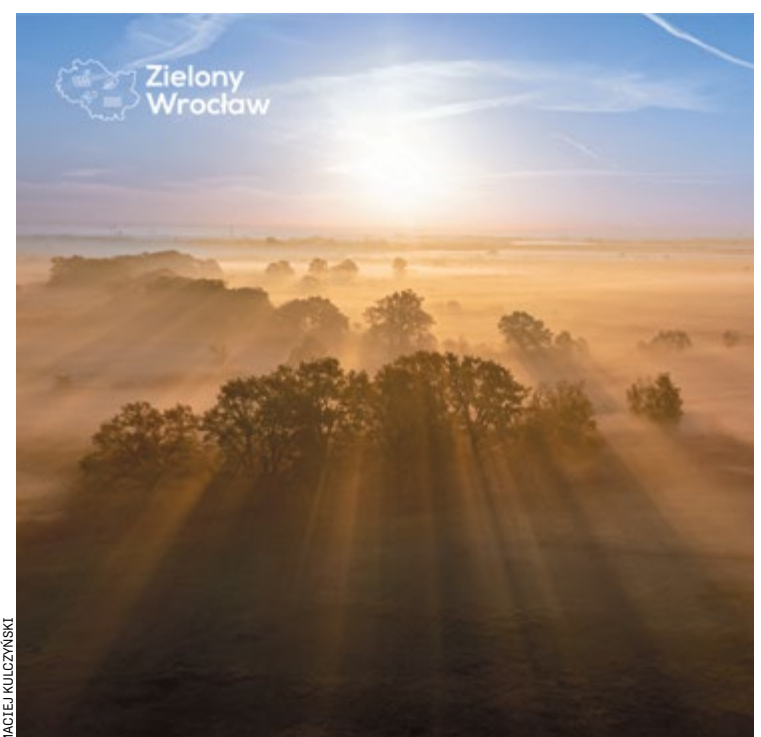
Wieloletnie użytkowanie pól irygacyjnych jako oczyszczalni ście-

ków umożliwiło wykształcenie specyficznych zbiorowisk roślinnych i stworzyło korzystne warunki do życia dla wielu gatunków zwierząt, szczególnie dla ptaków. Na ich obszarze występuje 206 cennych gatunków roślin, grzybów i porostów oraz zwierząt.

Inwentaryzacja przyrodnicza objęła szatę roślinną i wszystkie grupy zwierząt. Badania zrealizował zespół naukowców związanych z Wydziałem Nauk Biologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego we współpracy z firmą AVEN. Prace inwentaryzacyjne wykazały, że teren ten stanowi ważną ostoję zwierząt i roślin w środowisku podmiejskim, zlokalizowanym

na obrzeżach dużego miasta. O znaczeniu przyrodniczym i klimatycznym pól irygacyjnych decydują przede wszystkim: duża powierzchnia (ok. 1110 ha), sąsiedztwo doliny Odry – jednej z największych rzek w kraju, stanowiącej naturalny korytarz ekologiczny, sąsiedztwo doliny Widawy, bliskość Lasu Rędziańskiego oraz brak oświetlenia i zagospodarowania terenu w postaci zabudowy wielkopowierzchniowej.

Prezydent Wrocławia, zgodnie z procedurą, wystąpi z wnioskiem do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o ustanowienie na obszarze pól irygacyjnych rezerwatu przyrody o pow. 751 ha.

Wystawę zdjęć prezentujących pola irygacyjne można oglądać w Rynku

Choćby tu Ajax przybył, choćby Benfika grała...

Spektakularne sukcesy z mistrzowskimi tytułami na czele i piłkarze, którzy na stałe zapisałi się w annałach polskiego sportu. Śląsk Wrocław obchodzi właśnie 75-lecie swego istnienia. Przy tej okazji 13 listopada Wojskowi przed własną publicznością na stadionie Tarczyński Arena we Wrocławiu podejmą Legię Warszawa.

Mateusz Lubański

Jak to się zaczęło? W 1946 do Wrocławia przeniosła się z Przemysła Oficerska Szkoła Saperów. Przy wrocławskiej szkole założono klub sportowy Pionier. W 1947 do Wrocławia przeniosła się Oficerska Szkoła Piechoty nr 1, przy której działalność rozpoczął KS Podchorążak. W tym samym roku oba kluby połączyły się i funkcjonowały najpierw pod nazwą Pionier, później kolejno jako OWKS i CWKS. W 1957 oficjalnie przyjęto nazwę WKS Śląsk.

Dumna historia

Dwa tytuły mistrza Polski (1977, 2012), dwa Puchary Polski (1976, 1987), dwa Superpuchary (1987, 2012), Puchar Ekstraklasy (2009), trzy wicemistrzostwa kraju i mnóstwo sukcesów drużyn młodzieżowych – Śląsk Wrocław to już 75 lat historii pełnej sukcesów, ale i trudnych momentów. W sezonie 2022/23 zespół WKS-u już po raz 44. występuje w najwyższej klasie rozgrywkowej. Dla młodszego pokolenia kibiców najistotniejszym osiągnięciem jest zdobyte w 2012 mistrzostwo Polski. Sebastian Mila, Waldemar Sobota, Przemysław Kaźmierczak, Dariusz Sztylica, Piotr Celeban, Mariusz Pawe-

Puchar Polski, rok 1976, Tadeusz Pawłowski – trzeci od prawej w górnym rzędzie, Janusz Sybis – piąty w dolnym

leczy Krzysztof Wołczek to postaci, których nikomu we Wrocławiu nie trzeba przedstawiać.

Żywe legendy

Historię wrocławskiego klubu tworzyli też inni zawodnicy, znani nie tylko z występów w barwach WKS-u. Władysław Żmuda, Ryszard Tarasiewicz, Adam Matysek czy Jan Tomaszewski wielokrotnie reprezentowali Polskę na arenie międzynarodowej. Największymi ikonami Śląska Wrocław są Janusz Sybis i Tadeusz Pawłowski. Pier-

wszy z nich to najlepszy strzelec w dziejach klubu, drugi zaś związany był ze Śląskiem nie tylko jako zawodnik, lecz pracował z młodzieżą i dorosłym zespołem Śląska, który prowadził kilkakrotnie.

Europejskie boje

W swojej historii piłkarze Śląska Wrocław wielokrotnie rywalizowali na arenie międzynarodowej. Krajowe sukcesy pozwalały na grę w europejskich pucha-

rach. W sezonie 1975/76 Wojskowi po raz pierwszy zagraли w Pucharze UEFA, gdzie w 1/8 finału odpadli dopiero po dwumeczu z wielkim Liverpooliem. W kolejnym sezonie Śląsk rywalizował w Pucharze Zdobywców Pucharów. Tam w ćwierćfinale wrocławianie zmierzyli się z innym wielkim klubem – Napoli. Przez lata do stolicy Dolnego Śląska przyjeżdżały inne znakomite zespoły, jak

Borussia Mönchengladbach, Real Sociedad czy Sevilla. Najbardziej pamiętnym dwumeczem ostatnich lat była rywalizacja z Club Brugge. Na Tarczyński Arenie piłkarze Śląska wygrali 1:0, a w starciu wyjazdowym padł remis 3:3.

Wielkie plany

Choć w obecnym sezonie nasz zespół punktuje ze zmiennym szczęściem, w grze wrocławian widać wyraźną poprawę. Tylko w obecnym sezonie Śląsk dwukrotnie pokonał aktualnych mistrzów Polski – Lecha Poznań. Podopieczni trenera Djurdjevicia są też pierwszym zespołem w lidze, który wygrał wyjazdowe starcie z Wisłą Płock. Runda jesienna sezonu 2022/23 dobiega końca, jednak wrocławianie wciąż czekają dwa istotne boje. W środę, 9.11, Śląsk w Niepołomicach zagra z Sandecją Nowy Sącz. Stawką tego pojedynku jest ćwierćfinał Pucharu Polski. Cztery dni później, 13.11 do Wrocławia przyjedzie na mecz z okazji 75-lecia Śląska Legia Warszawa. Niezależnie od przeciwnika wierzymy w zwycięstwo, bo „choćby tu Ajax przybył, choćby Benfika grała, wiara kibiców Śląska zawsze przy nim stała!”.

Mistrzowie Polski 2011/2012. Kapitan Sebastian Mila – w pierwszym rzędzie czwarty od lewej, trener Orest Lenczyk – stoi pierwszy z lewej

Świat widziany z góry jest poniekąd jak witraż

Zapada zmrok, zapalają się latarnie, dzwoni katedra: bim-bam, i czasu nie ma. Przy podświetlonym stole, pochylony i skupiony, z pędzlem w dłoni i okularach na nosie stoi Zbigniew Jaworski. Prawdziwy mistrz w swoim fachu, z niegasnącym ogniem miłości do tego, co robi. A od kilkudziesięciu lat robi dzieła sztuki, które zachwycają Polaków, Japończyków, Francuzów i inne narody. A mógł zostać zawodowym lotnikiem...

Blążej Organisty

O najstarszej części Wrocławia niby wszystko wiadomo, lecz z architektonicznego piękna i mistycznej aury Ostrowa Tumskiego wciąż wyłaniają się zdumiewające tajemnice. Okna budynku archidiecezji pod adresem ul. Kanonia 11 patrzą na katedrę, którą upiększają rękodzieła z wyjątkowej pracowni Zbigniewa Jaworskiego.

Już od progu czuć, że dzieją się tam rzeczy nadzwyczajne. Wystarczy się rozejrzeć. Na ścianach wiszą obrazy znakomitych malarzy, na podświetlanych stołach leżą kolorowe szkła, na podłodze stoją piece, w których zmieściłyby się dorośli mężczyźni. Potrafią rozgrzać się do temperatury 1400 stopni Celsjusza. Przy nich drewniane meble i regały pełne barwionych szkieł w formatkach, poukładanych niczym winyle w sklepie muzycznym. Figurki świętych, wizerunki biskupów, list gratulacyjny od papieża, zdjęcia wnucząt i płyty z muzyką.

Pracownia Zbigniewa Jaworskiego na Ostrowie Tumskim. Na zdjęciu witrażysta z kopią herbu Wrocławia, który wisi w Starym Ratuszu

Tego płomienia się nie ugasi

Na tych stołach i w tych piecach rodzą się witraże klasy najwyższej. W katedrze są w kaplicach św. Elżbiety, Bożego Ciała, Zmartwychwstania Pańskiego i w górnej części najważniejszej świątyni katolickiej w mieście. Są w kościele św. Krzyża na Ostrowie, bazylice św. Elżbiety przy Rynku, u oblatów na Popowicach, w Starym Ratuszu. Budynki duchowe i świeckie zdobią także poza Wrocławiem i za granicami Polski: w Zamościu i Gdańsku, Łęborku i Słupsku, w Zielonej Górze i Mińsku Mazowieckim, w Niemczech, a nawet w Australii i Japonii.

Na widok czterech pór roku, zgłoszonych na konkurs, Japończycy krzyknęli z zachwytu i zamówili dużo większy witraż. Na 16 okien w szkole muzycznej w centrum Tokio. Do Kraju Kwitnącej Wiśni poleciał, mimo że miał płynąć. – Na szczęście udało się ich przekonać. Dostarczyliśmy je tylko z dwugodzinnym opóźnieniem, podczas gdy firmy japońskie, które montowały inne rzeczy w budynku, miały nawet kilka dni spóźnienia. Po wszystkim wysłali nam

list gratulacyjny – wspomina Zbigniew Jaworski.

Witraż z Japonii zaprojektował śp. Konstanty Koschembahr-Łyskowski, witrażysta z Torunia, u którego Zbigniew Jaworski pobierał nauki. – On uczył się u przedwojennego mistrza Kwiatkowskiego, którego z kolei wyszkolił witrażysta z Monachium. Tak to wędrowało – opowiada Jaworski. – W tym fachu odpowiedni uczeń musi trafić na właściwego nauczyciela. Ja zacząłem naukę w roku 1980. Rozwijałem się wykonując kolejne prace pod nadzorem mistrza, który z czasem miał coraz wyższe wymagania. Po 6 latach otworzyłem pracownię na Stabłowicach. Na Ostrów Tumski sprowadził nas kardynał Gulbinowicz – wspomina.

Szkło przyciągało Jaworskiego już w dzieciństwie. Zbierał kolorowe odłamki i chował do kieszeni. Dziurawiły spodnie, więc od taty dostawał lanie, ale to go nie zniechęcało. – Bo to jest pasja, nie sposób na zarabianie pieniędzy. Nie można powiedzieć, że jest się witrażystą. Witrażystą staje się do samego końca. Tego płomienia się nie ugasi – przyznaje górnolotnie.

Piszczel w lustro szkła

Witrażysta też jest malarzem, spędzającym długie godziny z pędzlem w dłoni. Ważne są dla niego te same środki wyrazu i elementy formalne: plamy, linie, kolory, światła i cienie, format, kompozycja. Zanim jednak coś namaluje, musi mieć na czym. Jego płótnem jest szkło.

Prostokątne formaty przyjeżdżają z huty z Jasła lub z Niemiec. – Formę nadaje się poprzez precyzyjne wbicie piszczela, czyli stalowej rurki, w lustro szkła. Nie jest to łatwe, bo w piecu widać tylko ogień, ale oczy hutnika widzą więcej – przybliża Jaworski. – Nawija szkło na końcówkę piszczela i wdmuchuje powietrze. Musi przy tym cały czas obracać rurką, bo inaczej masa się zleje. Gdy wystygnie, nabiera znów i rozdmuchuje bańkę, aż powstanie walec. Walec rozcina w pół i ręcznie prostuje. Tak powstaje szkło witrażowe.

Huty barwią szkło metodami chemicznymi na kolor jednolity. Dla witrażysty jest to barwa bazowa, niczym podmalówka w tradycyjnych warsztatach malarskich. Wi-

trażysta musi wybrać, który kolor będzie odpowiedni pod konkretny witraż i z formatów przywiezionych z huty wyciąć pożądane kształty odpowiedniej wielkości. Każdy kawałek oznacza cyfrą lub literą, aby później wiedzieć, w które miejsce je włożyć. To niezwykle istotne zwłaszcza przy dużych kompozycjach. Niektóre składają się z setek tysięcy szkieł. Najwyższy witraż z pracowni Jaworskiego ma 23 m wysokości i dwa metry szerokości. Znajduje się w kościele św. Józefa w Zgorzelcu.

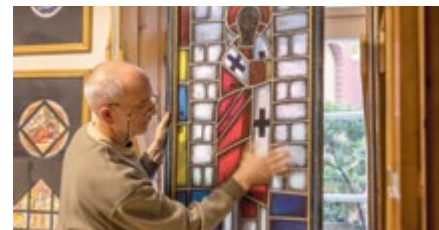
Najpierw lotnictwo

Witraże wyznaczają rytm życia Zbigniewa Jaworskiego. Im poświęca najwięcej godzin, ale znajduje też czas dla rodziny i koni. Raz w tygodniu jeździ pod Obor-

niki. To jego sposób na relaks i ulga dla obolałych od malowania pleców. Jego pierwszym wesechnieniem nie były jednak konie ani witraże, a lotnictwo. Latał szybowcami. Patrząc na pamiątki z tamtego okresu, budzi się skojarzenie, że świat widziany z góry jest poniekąd jak witraż. Kolorowe pola uprawne niczym kwatery, drogi jak ołowiane połączenia szkieł. – Będąc w górze kontemplanuje się ciszę. Podziwiasz barwy i odcienie. To działa na człowieka – wspomina pan Zbigniew.

Cisza krąży także po pracowni. Słychać tylko dźwięk prądu i młotka. Przez okno zagląda ciemny Ostrów. Znakomite, piękne miejsce do pracy twórczej. „Zapada zmrok, zapalają się latarnie, dzwoni katedra: bim-bam, i czasu nie ma”.

➤ Zobacz galerię zdjęć na www.wroclaw.pl

Święto Nauki Wrocławskiej – od Leopolda i Leopoldis

Koncert w Narodowym Forum Muzyki, kwiaty pod pomnikiem profesorów lwowskich i krakowskich, konferencja „Etos ludzi nauki”, przyznanie nagrody Kolegium Rektorów Uniwersytetów Wrocławia i Opola i wręczenie stypendiów dla doktorantów. W tym roku Święto Nauki Wrocławskiej potrwa od 14 do 17 listopada.

■ Mirka Kuczowska

Święto Nauki Wrocławskiej przypada 15 listopada. Dlaczego akurat wtedy? Kamilla Jasińska, kierownik Działu Wydawniczego Centrum Historii Zajezdnia i autorka książki „W ogniu i w gruzach. Uniwersytet Wrocławski w latach 1945–1946. Inne spojrzenie”, odpowiada: z kilku powodów.

Święto Uniwersytetu

Jezuici, którzy założyli we Wrocławiu najpierw kolegium, a potem Uniwersytet Leopoldyński, za święto swojej uczelni obrali 15 listopada. Jest to też dzień św. Leopolda, patrona Austrii. Inauguracja pierwszej wrocławskiej szkoły wyższej odbyła się 320 lat temu – 15.11.1702 r.

Dzień Politechniki Lwowskiej

Dzień 15.11 jest również wyjątkowy dla Politechniki Lwowskiej, z której tradycji czerpie Politechnika Wrocławska. Tego dnia 1878 r. w nowej siedzibie we Lwowie (łac. Leopoldis) zainaugurowano działalność Cesarsko-Królewskiej Szkoły Politechnicznej.

W powojennym Wrocławiu

Po wojnie wysiłku odbudowy wrocławskiego życia naukowego

podjął się prof. Stanisław Kulczyński, pierwszy rektor połączonych wówczas dwóch wrocławskich uczelni – Uniwersytetu i Politechniki. Dlaczego na dzień wykładu inauguracyjnego ich działalność wybrano 15 listopada? Jak zaznacza Jasińska, wiele wskazuje na to, że Kulczyński miał świadomość, że wrocławskie uczelnie łączą dwa środowiska. Być może wyborem 15.11 jako dnia inauguracji zajęć w 1945 r. celowo nawiązał do obu tradycji: lwowskiej i lokalnej. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Kazimierz Idaszewski. Oficjalnie 15.11 stał się Świętem Nauki Wrocławskiej w 1978 r., ale nie organizowano jeszcze wtedy większych obchodów. Idea świętowania zaczęła rodzić się dopiero później, po hucznych obchodach 40-lecia Uniwersytetu i Politechniki w 1985 r. Jako pierwszy swoje święto 15.11.1988 r. obchodził Uniwersytet Wrocławski.

Program w 2022 roku

Obchody rozpoczną się już 14 listopada uroczystym koncertem „Missa pro pace” Wojciecha Kilara w Narodowym Forum Muzyki. W czwartek 15 listopada o godz. 10 przedstawiciele środowiska naukowego i samorządu złożą kwiaty:

- pod pomnikiem Martyrologii Profesorów Lwowskich,

Wrocławscy naukowcy 15 listopada zgromadzą się na uroczystości w Auli Leopoldinie Uniwersytetu Wr

którzy 4 lipca 1941 r. zostali wymordowani przez hitlerowców na Wzgórzach Wuleckich

- pod dwiema tablicami upamiętniającymi krakowskich uczonych więzionych we Wrocławiu w 1939 r. Jedna tablica wisi na murze łączącym budynek sądu z aresztem śledczym przy ul. Sądowej 1, druga na murze okalającym Zakład Karny nr 1 przy ul. Kleczkowskiej (od strony Reymonta).

Tego samego dnia o godz. 16 odbędą się uroczyste obchody

w Auli Leopoldina przy pl. Uniwersyteckim:

- wręczenie nagrody im. prof. Józefa Dudka, przyznawanej przez Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola za działalność na rzecz integracji akademickiej. W tym roku otrzyma ją dr n. med. Janusz Sokołowski, kierownik Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu za determinację w działaniu na rzecz stworzenia jak najlepszych warunków niesienia pomocy

medycznej i koordynowanie akcji szczepienia przeciw COVID-19

- wręczenie stypendium Prezydenta Wrocławia dla 23 doktorantów za wybitne osiągnięcia w dziedzinach ważnych dla rozwoju Wrocławia (Studencki Program Stypendialny)
- powitanie nowych członków Akademii Młodych Uczonych i Artystów: dr n. farm. Agnieszka Olejnik, dr. inż. Mariusza Szóstaka, dr. inż. Andrzeja Żaka, dr. inż. Jacka Łyczkę.

Wieczór wspomnień o Banachu i szkole lwowskiej

Fragment okładki „Genialnych. Lwowskiej szkoły...” Mariusza Urbanka

Konferencja Etos Ludzi Nauki odbędzie się 16-17 listopada. Każdy będzie mógł posłuchać jej online. W planach jest też wieczór z Mariuszem Urbankiem i pokaz filmu o Stefanie Banachu.

■ Mirka Kuczowska

Etyka w badaniach naukowych i krytyce naukowej – to temat przewodni w pierwszym dniu konferencji, a drugiego – problemy kształcenia kadr naukowych i zastosowaniu wyników badań w przemyśle, naukach medycznych i przyrodniczych. To już II edycja konferencji o tej tematyce. Pierwsza miała miejsce w grudniu 2021 r. i bezpośrednio nawiązywała do planowanej w 1986 r., odwołanej przez ówczesne władze, konferencji o tym samym tytule. W środę 16.11 planowany jest pokaz filmu dokumental-

nego „Banach. Między Duchem a materią” w reż. Wiesława Saniewskiego i wieczór autorski Mariusza Urbanka, autora książki „Genialni. Lwowska szkoła matematyczna”.

Organizatorzy chcą pokazem oddać cześć lwowskiej szkole matematycznej, a szczególnie Stefanowi Banachowi, genialnemu samoukowi, jednemu z najznamienitszych przedstawicieli tego środowiska. Jego odkrycia miały wpływ nie tylko na badania naukowe, ale też na rozwój przemysłu, medycyny i bezpieczeństwa. W filmie pokazano

inscenizowane sceny z udziałem prawnika Banacha i materiały dokumentalne. To okazja, by zobaczyć zdjęcia słynnej Księgi Szkołkiej.

Do konferencji można dołączyć online, link znajdziecie 16.11 na stronie Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego: wtn.wroclaw.pl. Początek pokazu filmu 16.11 o godz. 17.30 w AZS Hotel GEM, ul. Mianowskiego 2B.

Liczba wejściówek limitowana. O to, czy jeszcze są dostępne, zapytaj mejlem: biuro@wtw.wroclaw.pl.

Zobacz powódź tysiąclecia w Zajeźdni

Od 28 października wystawa główna w Centrum Historii Zajeźdnia jest bogatsza o nową część. Poświęcono ją powodzi tysiąclecia przedstawionej z perspektywy charakterystycznych dla Wrocławia miejsc. 11 listopada będzie można ją obejrzeć za darmo.

Agata Zięba

„Z myślą o naszych gościach wciąż zmieniamy wystawę główną – tworzymy nowe sekcje oraz ulepszymy te wcześniejsze. Dlatego otworzyliśmy w Centrum Historii Zajeźdnia wystawę „Powódź 97” poświęconą kataklizmowi z lata 1997 roku” – piszą organizatorzy.

Znane miejsca multimedialnie

Wystawa o powodzi jest nowoczesna i multimedialna. Nie skupia się na chronologii wydarzeń, ale przedstawia powódź z perspektywy konkretnych, charakterystycznych dla Wrocławia miejsc.

Zobaczymy więc Poltegor, gdzie mieściła się siedziba prywatnej telewizji TeDe, Dworzec Główny PKP, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji we Wrocławiu, Uniwersytet Wrocławski, zoo, osiedle Kozanów, a także wały odrzańskie w pod-

Dotykając interesującego nas miejsca na makiecie, uruchomimy prezentację materiałów archiwalnych

wrocławskich Łanach. Po dotknięciu obiektu na makiecie, jego historię będzie można obejrzeć na dużym ekranie.

Każde z tych miejsc pokazuje pamiętne lipcowe dni 1997 roku w innym świetle. A wydarzenia w Łanach mogą stać się punktem wyjścia dla rozważań i dyskusji na temat poświęcania jednego dobra dla ratowania innego.

Zastosowanie nowoczesnych technologii umożliwia odwie-

dzającym samodzielne włączanie oryginalnych filmów i zdjęć sprzed 25 lat, ukazujących walkę wrocławian z wielką wodą.

W Dzień Niepodległości gratis

„Powódź 97” to część stałej ekspozycji „Wrocław 1945 i potem”, którą można oglądać w Centrum Historii Zajeźdnia przy ul. Grabiszyńskiej 184. Dlatego jej zwiedzanie – poza biletem wstępu na wystawę główną – nie wymaga dodatkowej opłaty. Bilety do CH

Zajeźdnia kosztują: 10 zł normalny, 5 zł ulgowy, a rodzinny 25 zł. Centrum czynne jest: wtorek-środa w godz. 9–17, w czwartek 10–17, a od piątku do niedzieli od 10 do 18.

A 11 listopada z okazji Dnia Niepodległości wstęp do Zajeźdnia będzie wolny. Na ten dzień przygotowano wiele atrakcji i wydarzeń.

➤ **Szczegóły programu na www.zajeźdnia.org**

„Erynie” Krajewskiego zekranizowane

Fani kryminałów Marka Krajewskiego czekali na to od wielu lat. Wreszcie mogą zobaczyć serial „Erynie” o przygodach lwowskiego policjanta Edwarda Popielskiego, w tej roli Marcin Dorociński. Dwunastoodcinkowy serial wyreżyserował Borys Lankosz.

Marek Krajewski (z prawej) i Marcin Dorociński jako Edward Popielski

Robert Migdał

Na platformie VOD można już oglądać 12 odcinków serialu „Erynie” z Marcinem Dorocińskim w roli Edwarda Popielskiego. Jest to ekranizacja czterech powieści Marka Krajewskiego: „Erynie”, „Liczb Charona”, „Rzek Hadesu” i „W otchłani mroku”.

Akcja toczy się w późnych latach 30. we Lwowie (te zdjęcia kręcono we Lwowie, Przemyślu i Legnicy) oraz w 1946 we Wrocławiu (Wrocław gra sam siebie). Serial, na podstawie scenariusza Magdaleny Lankosz, Borysa Lankosza i Igora Brejdyganta, wyreżyserował Borys Lankosz.

– Gra aktorska najwyższej próby (Marcin Dorociński jako Popielski, Wiktoria Gorodeckaja jako Leokadia Tchórznicka, Wojciech Meczaldowski jako Wilhelm Zaremba, Eryk Lubos jako Zygmunt Hanas, Marcin Bosak jako Józef Bekierski, Christian Berkel jako Mock (...)). Zdjęcia Marcina Koszałki – genialne, nastrojowe i niepokojące, muzyka L.U.C.-a – wspaniała, pełna ekspresji, a sama opowieść – wciska w fotel. Oglądając serial, nie wierzyłem, że to na podstawie moich powieści – pisze Marek Krajewski na swoim Facebooku.

➤ **Zobacz „Erynie” na platformie vod.tvp.pl**

Poezja i jazz w CAL na Chopina

Centrum Aktywności Lokalnej i Punkt Biblioteczny Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu przy ul. Chopina 9 zapraszają na spotkanie poetycko-jazzowe. W czwartek 24.11 o godz. 18 przez rozmowę muzyki z poezją przeprowadzą: Justyna Paluch – poezja, Teresa Podemska – poezja, Kamil Abt – muzyka. Wstęp na spotkanie jest bezpłatny. Szczegóły na wroc.city/CAL-Chopina.

CK Zamek: Kalejdoskop splotów

„Kalejdoskop splotów” to prezentacja sekcji tkaniny artystycznej ZPAP Okręgu Wrocławskiego. Wernisaż odbędzie się 25.11 o godz. 17 w Centrum Kultury ZAMEK w Leśnicy (pl. Świętojański 1). Zobaczymy szereg możliwości, jakie daje tkanina, bo każdy artysta prezentuje inną technikę pracy, a są to: Maria Białowska, Lilianna Borowska, Bartosz Burgielski, Dagmara Chotnicka-Świat, Krystyna Dyrda-Kortyka, Aleksandra Gisges-Dalecka, Agnieszka Godzling, Zuzanna Golec Kociołek, Anna Jesinowicz-Nguyen, Agnieszka Cecylia Kazała, Ewa Maria Poradowska-Werszler, Honorata Werszler, Rafał Werszler, Robert Wieczorek. Kuratorką jest Anna Jesinowicz-Nguyen. Można będzie ją oglądać do 8.01.23.

75-lecie Muzeum Narodowego

2023 to rok jubileuszowy w Muzeum Narodowym we Wrocławiu. Rozpocznie się wystawą sprowadzoną z zagranicy, która na razie jest niespodzianką. A potem będzie tylko ciekawiej: „Szaleństwo rokoka! Fascynacja rokkiem na Śląsku XVIII–XXI w.” z eksponatami z londyńskiego Tate Modern, „Face to Face”, niesamowita wystawa portretu współczesnego w Pawilonie Czterech Kopuł, wiele innych wystaw i wydarzeń towarzyszących. Po szczegóły programu zapraszamy na mnwr.pl.

11 листопада День незалежності Польщі

День незалежності Польщі (пол. Narodowe Święto Niepodległości) це національне свято Польщі, яке щорічно відзначають 11 листопада на честь проголошення незалежності держави від Російської, Німецької та Австро-Угорської імперії 1918 року.

Свято припадає на день завершення Першої світової війни (11 листопада 1918 року) і це вихідний день.

У Вроцлаві на цей ден заплановано багато подій. Після 2 років пандемічної перерви **Радісний Парад Незалежності** повертається до Вроцлава з багатьма атракціонами та змаганнями.

Парад розпочнеться о 10:00 на пл. Вольнощі та перейде до Центру історії „Заєдня”. Парад відкритий для кожного. Опісля, в 12:00 год., спільне виконання польського гімну. У „Заєдні” (вул. Грабішинська 184) також концерт патріотичної пісні, покази танців, майстер-класи для дітей, фотозона, сімейна гра на головній виставці з подарунком для кожного. Заходи у „Заєдні” будуть тривати три дні.

Велика танцювальна забава на площі Вольнощі

Спільна забава триватиме з 10:30 до 16:30. На ігрову зону забороняється брати з собою тварин, а також проносити алкоголь або будь-які небезпечні предмети.

Різдвяний ярмарок 2022 р. розпочнеться у Вроцлаві вже 18 листопада

Різдвяний ярмарок у Вроцлаві організують вже в п'ятнадцяте, у самому центрі міста. Цього року він розпочнеться 18 листопада і триватиме до 31 грудня, включаючи новорічну ніч. Як завжди, на пл. Ринок та поблизу неї буде встановлено казкові декорації та безліч торгових кіосків. Можна буде купити святкові делікатеси, а також випити славне гаряче вино.

Кіоски із святковими делікатесами, ялинковими прикрасами, виробами рукодільниць, а також багато інших привабливостей розташують довкола пл. Ринок, а також на вул. Сьвідніцькій та Олавській, та на Солянській площі.

Один з найгарніших ярмарків у Східній Європі

Традиційний ярмарок – це одна з найбільших привабли-

востей Вроцлава. Щороку його відвідають тисячі туристів з Польщі та з закордону. Багато туристичних сайтів вважає вроцлавський ярмарок одним з найгарніших у Східній Європі.

Організатори заходу вже запрошують туристів відвідати ярмарок, а продавців – подавати заявки на участь та бронювати кіоски, яких буде близько двохсот. Перевага на-

дається таким групам товарів: Промислові товари та вироби рукодільниць – святкові (в тім ялинкові) прикраси; власно виготовлені художні вироби; різдвяні подарунки; керамічні вироби; біжутерія; мило та натуральна косметика; іграшки ручної роботи з натуральних матеріалів; регіональні вироби (також гуральські – з регіону Татр); сувенірні чашки із написами; сувеніри; скляні вироби; свічки; металопродукти.

Харчові продукти – регіональні сири та копченості; хліб та випічка; варення й конфітюри; меди; наливки; шоколадні вироби та солодощі; сухі трави та приправи; кави і чаї; натуральні та веганські продукти.

Кіоски на ярмарку будуть відчинені щоденно, від 10.00 до 21.00. Заявки бажаючих – продавців на ярмарку прийматимуться до вичерпання числа вільних кіосків. Орендна плата залежить від місця, де буде розташований кіоск.

„KinoUkraina w kinie DCF” фільм «Клондайк»

CYKL W KINIE DCF: KINOUKRAINA

Драма, дія якої розгортається в липні 2014 року на Донбасі, розповідає історію подружжя Ірки та Толіка.

Пара готується до народження дитини, але російське вторгнення нищить їхнє мирне життя. Артилерія руйнує одну зі стін їхнього будинку, трупи жертв авіакатастрофи МН17 падають у двір, а друзі-сепаратисти Толіка очікують, що він приєднається до них... Але замість того, щоб тікати, вони вирішують залишитися і виживати в дедалі складніших умовах. Навіть коли в двері стукають російські солдати...

Фільм був нагороджений на «Берлінале-2022», де отримав приз екуменічного журі секції Рапогата, а на фестивалі «Санденс» стрічка стала найкращою режисерською ро-

ботою програми World Cinema Dramatic Competition.

«Клондайк» /Україна, Туреччина, 2022/ 100'

режисер: Марина Ер Горбач

оператор: Святослав Булаковський

у ролях: Оксана Черкашина, Євген Єфремов

10 листопада (четвер), 19:00, більше інформації: <https://dcf.wroclaw.pl/cykle/kino-ukraina/> та @DcfKinoUkraina (Facebook)

Після сеансу відбудеться зустріч з Оксаною Черкашиною, виконавицею головної ролі у фільмі «Клондайк».

Śląsk zagra z Legią na Tarczyński Arenie

Przed nami ostatni ligowy mecz Śląska Wrocław w 2022 roku. W niedzielę, 13 listopada, WKS przed własną publicznością podejmie Legię Warszawa, a spotkaniu towarzyszyć będą oficjalne obchody 75-lecia klubu. Zanim jednak podopieczni trenera Ivana Djurdjevicia zmierzają się ze stołeczną Legią, w środę czeka ich niezwykle ważne starcie o ćwierćfinał Pucharu Polski.

Mateusz Lubański

W ostatnim ligowym meczu piłkarze Śląska minimalnie ulegli Miedzi Legnica 0:1. Przed nimi jednak aż dwie okazje do rehabilitacji.

– Ten okres jest bardzo intensywny i fajnie, że tak szybko gramy kolejny mecz, bo nie będziemy rozpamiętywać tej porażki. Zmobilizowani będziemy przygotowywać się do kolejnego spotkania w Pucharze Polski – mówił po meczu przyjaźni Patryk Janasik, piłkarz Śląska Wrocław.

Niepołomice, później Wrocław

W środę, 9 listopada, zawodnicy wrocławskiego Śląska wybiorą się do podkrakowskich Niepołomic, gdzie zagrają z Sandecją Nowy Sącz.

Unikatowy trykot na 75-lecie Śląska Wrocław. WKS zagra w nim tylko raz: 13 listopada na Tarczyński Arena z Legią Warszawa

Stawką spotkania jest awans do ćwierćfinału Pucharu Polski. Początek meczu o godz. 20.30.

Zaledwie cztery dni później p o d -

opieczni trenera Djurdjevicia podejmą u siebie Legię Warszawa. Piłkarze Śląska wystąpią w trzecim komplecie meczowym,

przygotowanym specjalnie na tę okazję. Koszulki wciąż można kupić w klubowych sklepach przy ul. Opo-

rowskiej i przy Tarczyński Arena, a także na stronie internetowej sklep.slaskwroclaw.pl.

Jak kupić bilety?

Dostępne są również bilety na to spotkanie. Wejściówki na mecz Śląsk – Legia można dostać na stronie internetowej bilety.slaskwroclaw.pl i w punktach sprzedaży, których lista również znajduje się na klubowej stronie.

Na ostatnim w tym roku domowym starciu z udziałem Śląska pojawiają się postacie, które przez lata tworzyły klubową historię.

Śląsk Wrocław zajmuje obecnie 12. miejsce w tabeli PKO BP Ekstraklasy. Legia jest wiceliderem. Czy wrocławianie zakończą rok zwycięstwem? Dowiemy się już w niedzielę, 13 listopada. Pierwszy gwizdek sędziego o godz. 17.30.

W Polsce idą jak burza, gorzej w Europie

Niezwykły początek sezonu mają za sobą koszykarze wrocławskiego Śląska. Po 7 meczach w polskiej Energa Basket Lidze (EBL) są liderem tabeli. Wrocławianie wygrywają mecz za meczem w polskiej lidze, ale niestety przegrywają wszystkie spotkania w EuroCup...

Michał Kurowicki

Co za sezon koszykarzy Śląska! Wygrywają mecz za meczem i na razie nie widać zespołu, który jest w stanie zatrzymać ekipę WKS-u.

Jak dotąd jest to najlepszy start Trójkolorowych w polskiej lidze od ponad 20 lat.

Wrocławianie najbliżsi porażki byli w ostatnim, rozegranym 4

listopada, wyjazdowym meczu z MKS-em Dąbrowa Górnicza. Nasi koszykarze prowadzili przez całe spotkanie, jednak gospodarze odrobili straty w ostatniej kwarcie. Doszło do dogrywki, w której świetnie zagrał Jeremiaś Martin i ostatecznie poprowadził Trójkolorowych do kolejnego zwycięstwa. We wcześniejszych meczach WKS odniósł dwa bardzo ważne zwycięstwa na wyjeździe. Najpierw wygrał w Warszawie z Legią, a później we Włocławku z Anwiltem.

Zupełnie inaczej wygląda sytuacja w europejskich pucharach. W rozgrywkach EuroCup, w czterech rozegranych dotychczas meczach, wrocławianie ponieśli cztery porażki i zajmują ostatnie miejsce w swojej grupie. Na pierwsze spotkanie Śląsk pojechał aż na Wyspy Kanaryjskie. Po dramatycznym meczu przegrał, nie-

stety, 81–92. Nie pomógł świetny występ całej drużyny, a szczególnie Łukasza Kolendy, który zdobył aż 23 punkty.

Drugie starcie rozegrano w Hali Stulecia. Do Wrocławia przyjechał zespół ze stolicy Czarnogóry – Budocnost Podgorica i rozgromił wrocławian różnicą aż 40 punktów, zwyciężając 98–58. To był jeden z najsłabszych występów Śląska w tym sezonie. Kolejne dwa mecze to nieznaczne porażki WKS-u po bardzo wyrównanych spotkaniach. Najpierw wrocławianie ulegli czterema punktami w Hamburgu, a następnie w Hali Stulecia, także czterema punktami z ekipą Turk Telekom Ankara. Kolejne spotkania Śląsk rozegra dopiero pod koniec listopada. W EBL zagramy u siebie z Twardymi Piernikami z Torunia, a w EuroCup na wyjeździe z London Lions.

W Śląsku brakuje kontuzjowanego Ivana Ramljaka (tu w akcji z piłką)

Tydzień w skrócie

W ramach 16. kolejki PKO BP Ekstraklasy WKS Śląsk Wrocław przegrał w Legnicy z miejscową Miedzią 0:1. Zwycięskiego gola dla Miedzianki w 41. minucie zdobył Chuca.

W ramach 8. kolejki I ligi Gwardia Wrocław pokonała na wyjeździe PSG KPS Siedlce 3:1. Wrocławianie z dorobkiem 17 punktów, zajmują w ligowym zestawieniu 5. pozycję, tracąc do lidera z Będzina 4 oczka.

Siatkarki #VolleyWrocław, po tie-breaku, przegrały z mistrzyniami Polski. Chemik Police zapisał na swoim koncie zwycięstwo w rozgrywkach Tauron Ligi.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

PKO BP Ekstraklasa:
13.11, godz. 17.30,
Tarczyński Arena,
WKS Śląsk Wrocław –
Legia Warszawa
(Canal + Sport)

III liga mężczyzn:
12.11, godz. 13.30,
Ślęza Wrocław –
Gwarek Tarnowskie Góry

koszykówka mężczyzn

Suzuki 1. Liga Mężczyzn:
10.11, godz. 18,
Hala Kosynierka,
WKS II Śląsk Wrocław –
Decka Pelplin
(Emocje TV)

Suzuki 1. Liga Mężczyzn:
13.11, godz. 18,
Górniki Wałbrzych –
WKK Wrocław
(Emocje TV)

koszykówka kobiet

I Liga Kobiet:
13.11, godz. 18,
Hala AWF Wrocław,
1KS Ślęza Wrocław –
Polski Cukier Lublin

siatkówka

Tauron 1. Liga:
11.11, godz. 17, Hala Orbita,
Chemiko-System Gwardia
Wrocław – Lechia Tomaszów Mazowiecki

American Film Festival 8-13.11 w kinie Nowe Horyzonty

W ramach 13. AFF będzie można zobaczyć łącznie 88 produkcji (80 długich i 8 krótkich metraży), z czego 37 zostanie pokazanych w Polsce po raz pierwszy, a 12 będzie miało premierę europejską. Festiwal otworzy jeden z najbardziej wyczekiwanych filmów tego roku „Do ostatniej kości” Łuki Guadagnina. Mistrz kina reżyser Robert Altman będzie bohaterem

retrospektywy, a gościnią festiwalu – Nina Menkes. Tradycyjnie filmy będą podzielone na sekcje. W programie znalazły się też wydarzenia muzyczne: 9.11 o godz. 22 koncert Teoniki Rożynek, a dzień później o tej samej godzinie koncert Silent Twins. AFF już po raz trzeci organizowany jest w hybrydowej formie: do 20.11 część filmów będzie można oglądać na platformie Nowe Horyzonty VOD. Bilety i program na stronie www.americanfilmfestival.pl.

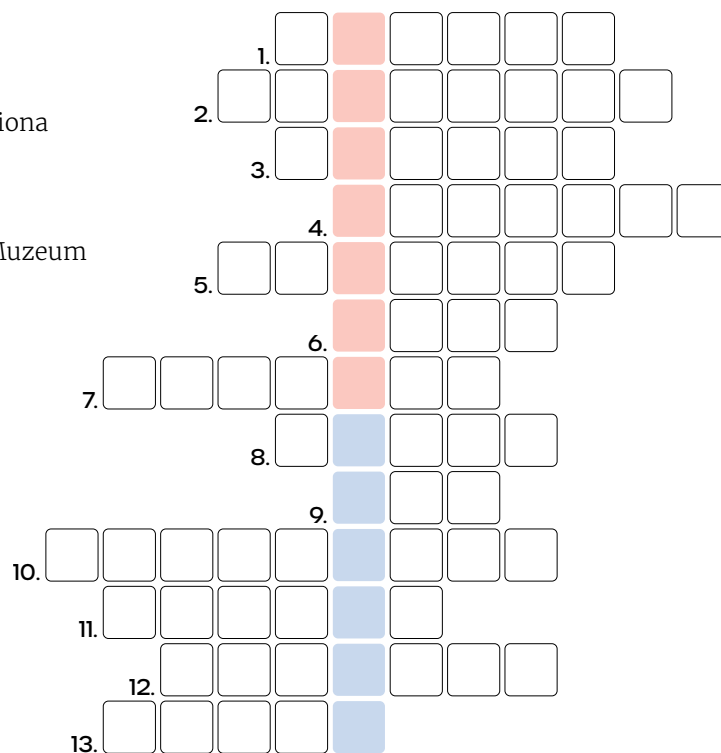
wROCK for Freedom: Lady Pank i Kombii w Hali Stulecia

Jak co roku 11.11 odbędą się specjalne koncerty legend polskiego rocka z cyklu wROCK for Freedom z okazji rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Pod kopułą Hali Stulecia, ul. Wystawowa 1, wystąpią zespoły Lady Pank i grupa Kombii z Grzegorzem Skawińskim. Do radosnego świętowania tego dnia zaproszone są całe rodziny.

Hity, które zabrzmiały w Hali Stulecia, znają całe pokolenia: „Mniej niż zero”, „Kryzysowa narzeczona”, „Tańcz głupia, tańcz”, „Mała Lady Punk”, „Zamki na piasku”, „Zawsze tam, gdzie ty” (Lady Pank) czy „Słodkiego miłego życia”, „Black and white”, „Nasze rendez-vous” (Kombii). Koncert rozpocznie się o godz. 18. Bilety do nabycia na stronie wrockfest.pl. Są miejsca siedzące, stojące i ulgi dla młodzieży.

KRZYŻÓWKA NUMERU 107

- Wybrzmiewa w imponującym budynku na pl. Wolności.
- Król, który ma we Wrocławiu pomnik konny.
- Rzeka płynąca przez Białoruś, Rosję i Litwę, mocno zakorzeniona w polskiej literaturze.
- Teatr Muzyczny ...
- Są małymi dziełami sztuki, a ich ogromną kolekcję posiada Muzeum Poczty i Telekomunikacji.
- Koniec maratonu to ...
- Nazwa prawosławnej świątyni.
- Barokowy, główny ... Uniwersytetu.
- Skrót, którym posługuje się Instytut Pamięci Narodowej.
- Amatorski Klub Żużlowy.
- Budynek, w którym mieści się Muzeum Sztuki Mieszkańskiej.
- Zwierzę znajdujące się w logo i nazwie wrocławskiego klubu sportów amerykańskich.
- Miejsce, w którym wystawia się „Carmen”.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora.

W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **107.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzy-

żówki). Na odpowiedzi czekamy do **17 listopada br. do godz. 20**. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do 24 listopada br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00. **UWAGA!** Według regulaminu nagrodę można wygrać raz na 12 miesięcy. W tym wydaniu

do zdobycia są bluza, parasolka i pakiet toreb. Zwycięzcy z nr. 105 (hasło: Niezwykłe domy) to: pani Paulina (bluza z herbem Wrocławia), pan Dariusz (parasolka) i pani Wita (pakiet toreb). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Pogotowie Ratunkowe: **999**
Policja: **997**
Straż Pożarna: **998**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadomienia Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 31 11** (pn.-pt. 9.00-19.00)
Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)
Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 71 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

Ważne telefony – inne

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Zgłoś niebezpiecznego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)
Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 321 72 70/71** (pn.-pt. 7.00-21.00)
Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124**
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

➤ Napisz do nas!

REDAKCJA
pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Ewa Wapłak

Redaktor wydania
Anna Aleksandrowicz

DRUK
AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA
Gmina Wrocław